

บทที่ 5

การจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการใช้อำนาจหน้าที่ ของสภาสถาบันอุดมศึกษาตามหลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล

ผลจากการศึกษาและวิจัยได้พบว่าสภาสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ หลายแห่งมีปัญหาการจัดการอุดมศึกษาที่ขาดธรรมาภิบาล จนนำไปสู่การประกาศใช้กฎหมายพิเศษคือคำสั่งคณะปฏิวัติ ในปี พ.ศ. 2559 เพื่อแก้ไขธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษา อันเป็นผลมาจากการใช้อำนาจหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษาฯ ยังไม่มีประสิทธิภาพและไม่สามารถแก้ปัญหาธรรมาภิบาลได้ ภายใต้กฎหมายที่บังคับใช้ในปัจจุบัน สภาสถาบันอุดมศึกษามีสถานะเป็นนิติบุคคลประเภทหน่วยงานของรัฐตามหลักกฎหมายมหาชน ต้องปฏิบัติตามหลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล มีหน้าที่ในกำกับดูแลควบคุม ตรวจสอบสถาบันอุดมศึกษา ให้จัดการอุดมศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐาน และให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ตามกฎหมายจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาและตามแนวนโยบายและแผนการศึกษาแห่งชาติ สภาสถาบันอุดมศึกษาเป็นคณะบุคคล ที่มีฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ การใช้อำนาจหน้าที่ต้องให้เป็นไปตามกรอบกฎหมายที่บัญญัติให้อำนาจไว้ ซึ่งต้องมีหลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล ซึ่งเป็นหลักการบริหารจัดการดีเป็นหลักการที่ได้รับการยอมรับในระดับสากลและนานาชาติ เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ คุณภาพ เกิดประโยชน์คุ้มค่า มีการตรวจสอบและ ได้รับความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงาน สภาสถาบันอุดมศึกษาที่ถือว่าเป็นองค์การของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองจึงสมควรที่จะมีการใช้อำนาจหน้าที่ภายใต้หลักนิติธรรมและธรรมาภิบาลซึ่งเป็นหลักการสำคัญที่มีการนำไปใช้ในต่างประเทศรวมทั้งในสถาบันอุดมศึกษา คือมหาวิทยาลัยดังที่ได้วิเคราะห์ไว้ในบทที่ 4

สำหรับประเทศไทยได้เห็นถึงความสำคัญของการนำเอาหลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล มาใช้กับองค์กรภาครัฐหลายองค์กร เช่น สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) หรือ องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ เช่น คณะกรรมการผู้ตรวจการแผ่นดิน และที่สำคัญก็คือมีการนำมาบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ในอารัมภบทได้ยืนยันให้มีการปฏิรูปการศึกษาและการบังคับใช้กฎหมาย การเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบคุณธรรมและจริยธรรม นอกจากนี้ในหมวดที่ 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 64 และมาตรา 65 ได้บัญญัติให้รัฐดำเนินการตรากฎหมายและกำหนดนโยบายในการบริการราชการแผ่นดิน และจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติ

เป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำ การกำหนดเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ มาตรา 76 ได้กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรม เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นหลักในการกำหนดประมวลจริยธรรม ส่งผลให้มีการตรา พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562 ซึ่งมีผลบังคับใช้กับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ได้บัญญัติจริยธรรมและธรรมาภิบาลไว้ในกฎหมายการศึกษาที่สำคัญหลายฉบับ เช่น พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 โดยปรากฏคำว่า “จริยธรรม และ ธรรมาภิบาล” อยู่ใน กฎหมายทุกฉบับ แต่ก็ยังไม่เอา “หลักธรรมาภิบาลมหาวิทยาลัย (University Good Governance)” มาเป็นกรอบสำคัญที่นำไปสู่การปฏิบัติให้มีสภาพบังคับในการสร้างกลไกทางกฎหมายสำหรับ บริหารจัดการสถาบันอุดมศึกษาแต่อย่างใด ที่ปรากฏให้เห็นก็เป็นเพียงคำว่าให้ปฏิบัติตาม “หลักธรรมาภิบาล” เท่านั้น และแม้จะมีการนำหลักธรรมาภิบาลมาบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติ การอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 มีปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติมาตรฐานจริยธรรม พ.ศ. 2562 แต่ก็ยังไม่มี ความชัดเจน สภาพยังคงเหมือนพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์บริหารบ้านเมืองที่ดี ที่มีการ บังคับใช้มานานแต่ก็ไม่สามารถที่จะทำให้สถาบันอุดมศึกษามีการนำเอาหลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล มาใช้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน

ดังนั้น การวิจัยนี้จึงได้ศึกษาและวิเคราะห์เพื่อหาคำตอบในการนำหลักนิติธรรมและ ธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการสถาบันอุดมศึกษา และโดยเหตุที่สภาสถาบันอุดมศึกษามีใน ทุกสถาบันอุดมศึกษารวมทั้งในต่างประเทศด้วยเพื่อทำหน้าที่ในการควบคุมการบริหารจัดการ สถาบันอุดมศึกษาซึ่งจัดว่าเป็นองค์กรหลักของแต่ละสถาบันที่จะมีอำนาจหน้าที่โดยตรงที่ส่งผลต่อ การควบคุมคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาซึ่งประเทศไทยในปัจจุบันได้ชื่อว่าเป็นลำดับที่ 8 เมื่อเปรียบเทียบกับระหว่างประเทศในกลุ่มอาเซียนอันแสดงถึงความตกต่ำด้านการศึกษาของไทย ซึ่งแน่นอนว่าจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของประชาชนชาวไทย การวิจัยนี้จึงวิเคราะห์ หาคำตอบเพื่อที่จะได้นำเอาหลักนิติธรรมและธรรมาภิบาลที่เหมาะสมกับบริบทด้านการศึกษา ระดับอุดมศึกษาของไทยที่สภาสถาบันอุดมศึกษาจะได้นำไปใช้ปฏิบัติโดยการนำเอาหลักนิติธรรม และธรรมาภิบาลนั้น ไปตราไว้ในกฎหมาย

หลักนิติธรรมและธรรมาภิบาลที่จะนำมาใช้สำหรับสภาสถาบันอุดมศึกษานั้นได้มาจาก การวิเคราะห์แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องรวมทั้งหลักธรรมาภิบาลมหาวิทยาลัย (University Good Governance) ของต่างประเทศ ซึ่งได้คำตอบเป็นหลักการองค์ประกอบ 7 ประการ ดังนี้

- 1) หลักนิติธรรม (Rule of Laws)
- 2) หลักจริยธรรม (Ethics)
- 3) หลักความโปร่งใส (Transparency)

- 4) หลักการมีส่วนร่วม (Participation)
- 5) หลักความรับผิดชอบต่อองค์กรและสังคม (Accountability)
- 6) หลักความรับผิดชอบ (Responsibility)
- 7) หลักความคุ้มค่า (Utility)

องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลทั้ง 7 ข้อนี้ได้นำไปสู่การจัดทำเป็นกฎหมายว่าด้วยการใช้อำนาจหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษาตามหลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล โดยกำหนดกระบวนการดำเนินการไว้ 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 การกำหนดประเด็นที่เป็นสาระสำคัญที่จะนำไปสู่โครงสร้างการพัฒนากฎหมายต้นแบบว่าด้วยการใช้อำนาจหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 2 กระบวนการมีส่วนร่วมในการออกแบบกฎหมาย (Participatory Design, Co Design) เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) กับการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการศึกษาร่วมออกแบบกฎหมายที่จะปรับปรุงแก้ไขด้วยการนำเอาหลักนิติธรรมและธรรมาภิบาลมาใช้กับสภาสถาบันอุดมศึกษา

1. โครงสร้างกฎหมายว่าด้วยการใช้อำนาจหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยภายใต้หลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล

ประเด็นในการวิเคราะห์ถึงโครงสร้างกฎหมายว่าด้วยการใช้อำนาจหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยภายใต้หลักนิติธรรมและ ธรรมาภิบาล เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ประกอบของโครงสร้างกฎหมายที่จะเป็นร่างกฎหมายที่จะนำไปสู่การจัดทำการมีส่วนร่วมออกแบบ- ร่วมออกแบบ ซึ่งการวิจัยได้ประเด็นที่จะกำหนดให้เป็นองค์ประกอบของโครงสร้างกฎหมายจากผลของการวิจัยในบทที่ 4 ซึ่งมี 5 ประเด็น ดังนี้

1.1 การได้มาของสภามหาวิทยาลัย

ผลที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์แสดงให้เห็นถึง สภาสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในประเทศไทย แม้ว่าจะมีบทบาทมากมายตาม โครงสร้างของแต่ละมหาวิทยาลัยได้กำหนดไว้แล้ว แต่ในทางปฏิบัติการใช้อำนาจหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่กลับอ่อนแอ ขาดประสิทธิภาพ เปรียบเสมือนเป็นสภตรายาง (Rubber stamp) ซึ่งสาเหตุนี้มาจากโครงสร้างของสภาสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในประเทศไทยไม่เป็นธรรมาภิบาล ทำงานในลักษณะของงานประจำมากกว่างานเชิงนโยบาย การสรรหานายกสภาและกรรมการ สภาสถาบันอุดมศึกษาผู้ทรงคุณวุฒิจึงมีลักษณะผลประโยชน์เกื้อกูลกัน และกรรมการสภามหาวิทยาลัยส่วนหนึ่งขาดความรู้ ความเข้าใจในบทบาทอำนาจหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษา และพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษา นอกจากนั้นแล้วยังพบว่า

สภาสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีเครื่องมือ กลไก บุคลากร ทรัพยากรของตนเองในการขับเคลื่อน กำกับ ติดตามนโยบาย และมีของสภาสถาบันอุดมศึกษา การทำงานของสภาสถาบันอุดมศึกษา จึงขึ้นอยู่กับมหาวิทยาลัยทั้งหมด

ประสิทธิภาพในการใช้อำนาจหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษาที่จะเป็นการเสริมสร้าง คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษาของไทยให้ดีขึ้นนั้นมาจากปัจจัยแรกที่สำคัญคือ การได้ซึ่งกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาและสัดส่วนการได้มาซึ่งผลจากการวิเคราะห์ในบทที่ 4 ซึ่งผลของการวิเคราะห์ในประเด็นการได้มาของคณะกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษา ใน 5 ประเด็น คือ

1) การได้มาซึ่งกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาประกอบด้วยกรรมการสรรหาที่มาจาก บุคคลภายนอกและภายใน และไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในสถาบันอุดมศึกษา มีความเป็นกลาง

2) สัดส่วนการได้มาซึ่งกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษา มีสัดส่วนที่เหมาะสม กรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิจากบุคคลภายนอกมากกว่าบุคคลภายใน เพราะเป็นกลไกขับเคลื่อนสำคัญซึ่งให้การ ดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพ

3) คุณสมบัติของกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษา ต้องมีความรู้ความสามารถ สมรรถนะ ตรงตามวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย

4) กรรมการจากบุคคลภายในประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้แทนคณาจารย์ ผู้ปฏิบัติงานใน มหาวิทยาลัย

5) กฎหมายกำหนดวิธีการได้มา คุณสมบัติกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษา ต้องมีความชัดเจน เปิดเผยเป็นกฎหมายกลาง ผ่านการตรวจสอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

1.2 อำนาจและหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษา

ผลที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์แสดงให้เห็นถึง สภาสถาบันอุดมศึกษาซึ่งเป็นองค์กร สูงสุดของมหาวิทยาลัยที่กฎหมายกำหนดขอบเขตแห่งอำนาจหน้าที่ 4 ด้าน ประกอบด้วย (1) อำนาจ หน้าที่ทั่วไปในการจัดตั้งองค์กร ดำเนินนโยบายตามที่รัฐเป็นผู้กำหนดการจัดการด้านการศึกษา (2) อำนาจหน้าที่ในการบริหารวิชาการ อนุมัติหลักสูตรการศึกษา อนุมัติการจบปริญญา อนุมัติงาน วิชาการ (3) อำนาจหน้าที่ บริหารงานด้านบุคคล (4) อำนาจหน้าที่ในการบริหารการเงินและทรัพย์สิน อย่างไรก็ตาม จากผลการวิเคราะห์พบว่าการใช้อำนาจหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษาดังที่กล่าวมา ข้างต้นนั้นยังขาดหลักธรรมาภิบาลที่มีสภาพบังคับใช้และมีกรอบการใช้อำนาจที่เหมาะสม ส่งผล ให้มีคดีจำนวนมากขึ้นมาสู่ศาลปกครอง และศาลยุติธรรม

ดังนั้น อำนาจและหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่การวิจัยได้ นำไปสู่การปรับเปลี่ยนการกำกับควบคุมการใช้ดุลพินิจในการใช้อำนาจและหน้าที่ของสภา

สถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้การใช้อำนาจและหน้าที่ดังกล่าวเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล มีหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้ในการปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจของนายกสภาสถาบันอุดมศึกษา กรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาและผู้บริหารต้องปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความรับผิดชอบและความระมัดระวัง นายกสภาสถาบันอุดมศึกษา กรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาและผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา ต้องกระทำเยี่ยงวิญญูชนผู้มีวิชาชีพเช่นนั้นจะพึงกระทำภายใต้สถานการณ์อย่างเดียวกัน โดยให้ยึดหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า และให้เป็นไปตามข้อบังคับธรรมาภิบาลของสภาสถาบันอุดมศึกษา

การปฏิบัติหน้าที่ใดที่นายกสภาสถาบันอุดมศึกษา กรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาและผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา พิสูจน์ได้ว่า ณ เวลาที่พิจารณาเรื่องดังกล่าว การตัดสินใจของตคนมีลักษณะครบถ้วนดังต่อไปนี้ ให้ถือว่ากรรมการหรือผู้บริหารผู้นั้น ได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบและความระมัดระวังตามวรรคหนึ่งแล้ว

- (1) การตัดสินใจได้กระทำไปด้วยความเชื่อโดยสุจริต และสมเหตุสมผลว่าเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของสถาบันอุดมศึกษาเป็นสำคัญ
- (2) การตัดสินใจได้กระทำบนพื้นฐานข้อมูลที่เชื่อโดยสุจริตว่าเพียงพอ และ
- (3) การตัดสินใจได้กระทำไปโดยตนไม่มีส่วนได้เสีย ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในเรื่องที่ตัดสินใจนั้น

การพิจารณาว่านายกสภาสถาบันอุดมศึกษา กรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาและผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา แต่ละคนได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบและความระมัดระวังให้คำนึงถึงปัจจัยดังต่อไปนี้ด้วย

- (1) ตำแหน่งในสถาบันอุดมศึกษาที่บุคคลดังกล่าวดำรงอยู่ ณ เวลานั้น
- (2) ขอบเขตความรับผิดชอบของตำแหน่งในสถาบันอุดมศึกษาของบุคคลดังกล่าวตามที่กำหนดโดย กฎหมาย หรือตามที่ได้รับมอบหมาย
- (3) คุณสมบัติความรู้ความสามารถ และประสบการณ์รวมทั้งวัตถุประสงค์ของการแต่งตั้ง

การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตของกรรมการและผู้บริหารต้อง

- (1) กระทำการโดยสุจริต เพื่อประโยชน์สูงสุดของสถาบันอุดมศึกษา
- (2) กระทำการที่มีจุดมุ่งหมายโดยชอบและเหมาะสม และ
- (3) ไม่กระทำการใดอันเป็นการขัดหรือแย้งกับประโยชน์ของสถาบันอุดมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ”

1.3 หลักนิติกรรมและธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษา

ผลที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์แสดงให้เห็นถึง การได้มาซึ่งกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษา เป็นลักษณะระบบผลัดกันเก้าหลัง ซึ่งลักษณะแบบนี้ย่อมเป็นความเสี่ยงด้านธรรมาภิบาลและสร้างความไม่แน่นอนของความเข้มแข็งของสถาบันอุดมศึกษา เพราะหากสมัยหนึ่งได้อธิการบดีที่ดีมีคุณธรรมระบบอย่างนี้ก็อาจเป็นคุณ แต่หากเลือกได้อธิการบดีที่ไม่ดีซึ่งอาจซ่อนเร้นความไม่ดีไว้ในตอนสรรหา ระบบเช่นนี้ก็จะสร้างผลเสียต่อองค์กรเป็นอย่างมาก

ดังนั้น หลักนิติกรรมและธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษา จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่การวิจัยได้นำไปสู่การปรับเปลี่ยนการใช้อำนาจและหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้การใช้อำนาจและหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษา เป็นเป็นไปตามนิติกรรมและหลักธรรมาภิบาล

1.4 การตรวจสอบการใช้อำนาจและหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษา

ผลที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์แสดงให้เห็นถึง กฎหมายในปัจจุบันของแต่ละมหาวิทยาลัย ซึ่งได้กำหนดให้มีการควบคุม ตรวจสอบใช้อำนาจและหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษา แต่ด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบพบว่ายังเป็นเรื่องที่ยากในการที่จะเอาผิดได้อย่างแท้จริง เพราะโดยส่วนใหญ่แล้ว เริ่มตั้งแต่การตั้งคณะกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษา สภาสถาบันอุดมศึกษา หรือผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้อง เป็นไปในลักษณะพวกพ้องและเอื้อประโยชน์กัน การที่จะไปขุดรากถอนโคนเพื่อให้บุคคลดังกล่าวต้องรับผิดชอบจากการใช้อำนาจและหน้าที่ที่ไม่ชอบจึงเป็นเรื่องที่ยาก แม้ว่าในเรื่องของการตรวจสอบการใช้อำนาจและหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษาจะตกอยู่ภายใต้กฎหมายหลายฉบับ

การตรวจสอบในปัจจุบันเป็นการตรวจสอบจากภายนอกที่มีความชัดเจนอยู่แล้วดังนั้น การวิจัยจึงจะนำเอาการตรวจสอบภายใน โดยให้มีคณะกรรมการตรวจสอบด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย ด้านธรรมาภิบาล ด้านจริยธรรม ด้านความเสี่ยง ด้านการเงิน และด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย รวมทั้งการตรวจสอบการออกกฎต่าง ๆ ให้ถูกต้องและทันสมัย โดยมีการรายงานผลการตรวจสอบต่อองค์กรที่เกี่ยวข้อง

ดังนั้น การตรวจสอบการใช้อำนาจและหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษา จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่การวิจัยได้นำไปสู่การปรับเปลี่ยนการตรวจสอบการใช้อำนาจและหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้การใช้อำนาจและหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษาเป็นเป็นไปตามนิติกรรมและหลักธรรมาภิบาล

1.5 ความรับผิดชอบของสถานบันอุดมศึกษา

ผลที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์แสดงให้เห็นถึง ความรับผิดชอบของสถานบันอุดมศึกษาที่เกิดจากการใช้อำนาจและหน้าที่ของสถานบันอุดมศึกษาที่มีขอบด้วยกฎหมายย่อมได้รับบทกำหนดโทษทั้งในทางแพ่งและทางอาญา เพื่อให้เกิดความเข็ดหลาบและเกรงกลัวต่อการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายและสร้างความเดือดร้อนทั้งต่อหน้าที่และความรับผิดชอบที่ตนได้รับมอบหมาย ตลอดจนต่อองค์กรและรวมถึงทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

ดังนั้น ความรับผิดชอบของสถานบันอุดมศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่การวิจัยได้นำไปสู่การปรับเปลี่ยนการปรับบทลงโทษของสถานบันอุดมศึกษา เพื่อให้เกิดความเกรงกลัวในการใช้อำนาจและหน้าที่ของสถานบันอุดมศึกษา และให้มีการปฏิบัติหน้าที่เป็นไปตามนิติธรรมและหลักธรรมาภิบาล

ประเด็นที่กล่าวมานั้นจะได้นำไปสู่การจัดทำการมีส่วนร่วมออกแบบ-ร่วมออกแบบ เพื่อนำผลการจัดทำไปวิเคราะห์หาข้อยุติของประเด็นที่จะนำไปสู่การจัดทำเป็นกฎหมายต่อไป

2. การมีส่วนร่วมออกแบบ-ร่วมออกแบบ (Participatory design, Co-design)

เป้าหมายของการจัดทำการมีส่วนร่วมออกแบบ-ร่วมออกแบบ ก็เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับกฎหมายว่าด้วยการใช้อำนาจหน้าที่ของสถานบันอุดมศึกษาภายใต้หลักนิติธรรมและธรรมาภิบาลได้ร่วมออกแบบปัจจัยที่มีผลต่อความอิสระของการใช้อำนาจของสถานบันอุดมศึกษาโดยนำเอาร่างกฎหมายว่าด้วยการใช้อำนาจหน้าที่ของสถานบันอุดมศึกษาตามหลักนิติธรรมและธรรมาภิบาลตามที่ค้นพบของการวิจัยเป็นประเด็นนำไปสู่การมีส่วนร่วมออกแบบกฎหมายตามวิธีวิทยาการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ โดยมีกระบวนการดำเนินการ ดังนี้

2.1 ประชากรร่วมออกแบบ

ประชากรร่วมออกแบบ คือ ประชากรผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจและหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัย ทั้งสิ้นจำนวน 16 คน แยกออกเป็น 4 กลุ่ม ประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารสถานบันอุดมศึกษา จำนวน 4 คน

กลุ่มที่ 2 กรรมการสถานบันอุดมศึกษา จำนวน 4 คน

กลุ่มที่ 3 นักวิชาการจากสถานบันอุดมศึกษา จำนวน 4 คน

กลุ่มที่ 4 อาจารย์ประจำสถานบันอุดมศึกษา จำนวน 4 คน

ประชากรทั้ง 4 กลุ่ม แยกออกเป็น 2 ชุด คือ

ชุดแรก ประชากรกลุ่มเฉพาะ หมายถึง ประชากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานะต่าง ๆ ที่มีความชำนาญเฉพาะในแต่ละด้าน มีประสบการณ์โดยตรงกับการใช้อำนาจและหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษา มีทั้งหมด 4 กลุ่ม ๆ ละ 4 คน คือ

กลุ่มเฉพาะ 1 ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 4 คน

กลุ่มเฉพาะ 2 สภาสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 4 คน

กลุ่มเฉพาะ 3 นักวิชาการสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 4 คน

กลุ่มเฉพาะ 4 อาจารย์สถาบันอุดมศึกษา จำนวน 4 คน

ชุดที่สอง คือ กลุ่มประชากรกลุ่มผสม หมายถึง ประชากรที่มาจากกลุ่มเฉพาะแยกมา กลุ่มละ 1 คน เพื่อมารวมกันเป็นกลุ่มผสม 4 กลุ่ม แต่ละกลุ่มผสมจึงประกอบด้วย ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา นักวิชาการ และอาจารย์

การจัดให้มีประชากรกลุ่มเฉพาะทำให้การอภิปรายร่วมกันภายในแต่ละกลุ่มเฉพาะที่ต่างก็มีประสบการณ์คล้ายมาร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความต้องการให้มีกฎหมายว่าด้วยการใช้อำนาจหน้าที่ของสภาบันอุดมศึกษาภายใต้หลักนิติธรรมและธรรมาภิบาลที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ส่วนการจัดให้มีประชากรผสมร่วมอภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจะทำให้ได้กฎหมายว่าด้วยการกำกับการใช้อำนาจหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษาภายใต้หลักนิติธรรมและธรรมาภิบาลที่มาจากประสบการณ์ที่แตกต่างกันของประชากรแต่ละคนในกลุ่ม ซึ่งเมื่อได้ข้อสรุปออกมาจะทำให้ได้กฎหมายว่าด้วยการกำกับการใช้อำนาจหน้าที่ของสภาบันอุดมศึกษา ภายใต้หลักนิติธรรมและธรรมาภิบาลที่มีความอิสระและเกิดจากการยอมรับของประชากรผสม

2.2 การดำเนินการจัดทำกรมีส่วนร่วมออกแบบ-ร่วมออกแบบ

1) การกำหนดประเด็นหัวข้อสำหรับจัดทำกฎหมายว่าด้วยการกำกับการใช้อำนาจหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษาภายใต้หลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล

จากคำตอบที่ได้จากการวิเคราะห์ในบทที่ 4 และนำเสนอในบทที่ 5 ข้อ 1 เป็นประเด็นสำหรับการจัดทำกรมีส่วนร่วมออกแบบ-ร่วมออกแบบ ซึ่งกำหนดประเด็นไว้ 5 ประเด็นที่นำไปให้ประชากรกลุ่มเฉพาะ และกลุ่มผสม ร่วมจัดทำกฎหมายว่าด้วยการกำกับการใช้อำนาจหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยภายใต้หลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล คือ

หมวด 1 บททั่วไป โครงสร้างและการได้มาซึ่งกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษา

หมวด 2 อำนาจและหน้าที่ของสภาบันอุดมศึกษา

หมวด 3 หลักนิติธรรมและธรรมาภิบาลของสภาบันอุดมศึกษา

หมวด 4 การตรวจสอบการใช้อำนาจและหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษา

หมวด 5 ความรับผิดชอบของสถานบันอุดมศึกษา

2) ขั้นตอนการดำเนินการ

การดำเนินการ ใช้เวลา 2 ช่วง ๆ ละประมาณ 2 ชั่วโมงคือ

ช่วงเช้า เป็นการมีส่วนร่วมออกแบบของกลุ่มประชากรเฉพาะ 4 กลุ่ม

ช่วงบ่าย เป็นการมีส่วนร่วมของกลุ่มประชากรกลุ่มผสม 4 กลุ่ม

โดยรายละเอียดการดำเนินการตามที่กล่าวไว้ในบทที่ 3

2.3 การวิเคราะห์ผลการทำ Co-design กลุ่มประชากรเฉพาะ

การทำ Co-design กลุ่มประชากรเฉพาะ 4 กลุ่ม ปรากฏผลดังนี้ ซึ่งแต่ละกลุ่มได้มีคำตอบจากการวิพากษ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มนี้ตามประเด็น โครงสร้างกฎหมายที่ต้องการพัฒนา พบว่า

หมวด 1 บททั่วไป

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 1 กลุ่มผู้บริหารสถานบันอุดมศึกษา มีคำตอบจากการวิพากษ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มนี้ตามประเด็น โครงสร้างกฎหมายที่ต้องการพัฒนา พบว่า

1) โครงสร้างและการได้มาซึ่งกรรมการสถานบันอุดมศึกษา

กลุ่มผู้บริหารได้ให้ความเห็นว่า กรรมการสถานบันอุดมศึกษาถือเป็นองค์กรที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นองค์กรที่มีอำนาจในการบริหารจัดการภายในองค์กร จึงเป็นที่มาของการเสนอให้สถานบันอุดมศึกษาควรประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่ผ่านการคัดเลือกขึ้นทะเบียนที่สำนักงานการอุดมศึกษาหรือ ส่วนราชการตามสาขาอาชีพ

นอกจากนั้นในเรื่องของคุณสมบัติกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ควรประกอบด้วย (1) อายุของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้คำนึงถึงสมรรถนะ ความสามารถในการทำงาน ประสบการณ์ (2) วาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้มีการดำรงตำแหน่ง 2 ปี (3) คุณสมบัติของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้เป็นไปตามคณะกรรมการอุดมศึกษา (สกอ.) กำหนด (4) คุณสมบัติของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (สกอ.) (5) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียกับมหาวิทยาลัย

ส่วนในเรื่องของการได้มาโดยการเลือกตั้งจากผู้แทนคณาจารย์ ผู้แทนสายสนับสนุน และผู้แทนผู้บริหาร (รองอธิการบดี ศูนย์สำนัก คณบดี)

2) สัดส่วนการได้มาของสถานบันอุดมศึกษา ควรประกอบด้วย (1) นายกสภาสถานบันอุดมศึกษา 1 คน (2) ผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน (3) ผู้บริหาร 1 คน (4) อธิการบดี 1 คน (5) ผู้แทนผู้บริหาร 2 คน (6) ประธานสภาคณาจารย์ 1 คน (7) ผู้แทนอาจารย์ 2 คน (8) ประธานกิจการส่งเสริม 1 คน

3) ข้อบังคับว่าด้วยการได้มา และคุณสมบัติ ของสภาสถาบันอุดมศึกษานั้น กลุ่มผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเห็นว่าในกรณีนี้ให้เป็นกฎหมายกลางระดับพระราชบัญญัติ

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 2 กลุ่มกรรมการสภามหาวิทยาลัย มีคำตอบจากการวิพากษ์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มนี้ตามประเด็นโครงสร้างกฎหมายที่ต้องการพัฒนา พบว่า

1) การได้มาซึ่งกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษานั้น กลุ่มกรรมการสภามหาวิทยาลัย ได้เสนอว่าควรประกอบด้วย (1) การได้มาซึ่งสภาสถาบันอุดมศึกษาโดยตำแหน่ง ประกอบด้วย อธิการบดี ประธานสภาคณาจารย์ นายกสพคสมัยเก่า ประธานส่งเสริมกิจการมหาวิทยาลัย (2) การได้มาซึ่งสภาสถาบันอุดมศึกษาโดยการสรรหา ประกอบด้วย นายกสภามหาวิทยาลัย ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก สาขาต่าง ๆ (3) การได้มาซึ่งสภาสถาบันอุดมศึกษาโดยการเลือกตั้ง ผู้แทนคณาจารย์ ผู้แทนสายสนับสนุน ผู้แทนผู้บริหาร (รองอธิการบดี ศูนย์สำนัก คณบดี)

2) สัดส่วนของกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษา กลุ่มกรรมการสภามหาวิทยาลัย ได้เสนอว่าควรประกอบด้วย (1) อธิการบดี 1 คน (2) สภาสถาบันอุดมศึกษา 1 คน (3) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ 10 (สาขาวิชาชีพต่าง ๆตามวัตถุประสงค์การจัดตั้ง) คน (4) ประธานสภาคณาจารย์ 1 คน (5) ประธานส่งเสริมกิจการ 1 คน (6) นายกสพคสมัยเก่า 1 คน (7) ผู้แทนคณาจารย์ประจำ 3 คน (8) ผู้แทนผู้บริหาร 4 (รองอธิการบดี = 1/ คณบดี = 2/ ระดับผู้อำนวยการ = 1) คน (9) ผู้แทนสายสนับสนุน 1 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 23 คน

3) คุณสมบัติกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษา กลุ่มกรรมการสภามหาวิทยาลัยได้เสนอว่าควรประกอบด้วย (1) นายกสภาสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ นายกสภาสถาบันอุดมศึกษาควรไม่จำกัดอายุ แต่ต้องมีความสามารถและศักยภาพในการทำงาน คุณสมบัติอื่นของนายกสภาสถาบันอุดมศึกษาเห็นควรให้กำหนดตามความเหมาะสม (2) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒินายกของสภาสถาบันอุดมศึกษา (มาจากบุคคลภายนอกสถาบันอุดมศึกษา) ได้แก่ ก. เป็นบุคคลที่อายุไม่เกิน 70 ปี บริบูรณ์ ข. เป็นบุคคลที่ไม่จำกัดพรรคการเมืองหรือไม่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองทุกระดับ / องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ ข. ไม่เป็นบุคคลต้องห้ามดำรงตำแหน่งเกิน 1 แห่ง ค. ไม่เป็นบุคคลที่เป็นคู่สมรส ผู้บุพการี ผู้สืบสันดานหรือเครือญาติของอธิการบดีหรือฝ่ายบริหาร (3) กรรมการจากผู้บริหารและผู้แทนคณาจารย์ ได้แก่ ก. ให้กรรมการจากผู้บริหารและผู้แทนคณาจารย์ดำรงตำแหน่งตามวาระ ข. บุคคลซึ่งเป็นกรรมการจากผู้บริหารและผู้แทนคณาจารย์ต้องไม่ลาออกมาดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารในระหว่างวาระกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษา (4) กฎหมายว่าด้วยการได้มาซึ่งกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติจัดตั้งและข้อบังคับภายในของสถาบันอุดมศึกษา

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 3 กลุ่มนักวิชาการ มีคำตอบจากการวิพากษ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มนี้ตามประเด็น โครงสร้างกฎหมายที่ต้องการพัฒนา พบว่า การได้มาซึ่งกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษานั้น ควรมีการตรวจสอบคุณสมบัติอย่างละเอียดรอบคอบ และที่สำคัญองค์กรตรวจสอบควรไม่ได้มาจากกลุ่มผู้บริหารภายในสถาบันอุดมศึกษา และกรรมการสรรหากรรมการสภาควรเป็นบุคคลภายนอก

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 4 กลุ่มอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา มีคำตอบจากการวิพากษ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มนี้ตามประเด็น โครงสร้างกฎหมายที่ต้องการพัฒนา พบว่า การได้มาซึ่งกรรมการสภามหาวิทยาลัย ควรประกอบด้วย (1) กรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาที่มาจากสรรหาและเลือกตั้ง (2) กรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาควรมาจากการสรรหาโดยใช้วิธีโหวตจากรายชื่อ และ (3) กรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาควรเป็นไปตามกฎหมายจัดตั้งหรือข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

หมวด 2 อำนาจและหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษา

ประเด็นอำนาจและหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษาผลจากการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของประชากรกลุ่มเฉพาะ 4 กลุ่ม ได้คำตอบ ดังนี้

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 1 กลุ่มผู้บริหาร คำตอบจากการวิพากษ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มนี้ตามประเด็น โครงสร้างกฎหมายที่ต้องการพัฒนาพบว่า ให้สภาสถาบันอุดมศึกษาทำหน้าที่ในสภามหาวิทยาลัยของสถาบันการศึกษาเดิมนั้น ไม่ควรทำหน้าที่ในสถาบันการศึกษาอื่น นอกจากนั้น (1) การทำหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษาให้เป็นไปตามที่พระราชบัญญัติกำหนด และให้เป็นตามข้อบังคับว่าด้วยการประชุมสภาสถาบันอุดมศึกษา (2) การใช้อำนาจของสภาสถาบันอุดมศึกษาให้ดำเนินไปอย่างเคร่งครัด และที่สำคัญห้ามก้าวล่วงของฝ่ายงานบริหาร

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 2 กลุ่มสภาสถาบันอุดมศึกษา คำตอบจากการวิพากษ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มนี้ตามประเด็น โครงสร้างกฎหมายที่ต้องการพัฒนาพบว่า การใช้อำนาจและหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษาควรเป็นไปตามพระราชบัญญัติของแต่ละสถาบันอุดมศึกษา นอกจากนั้นสภาสถาบันอุดมศึกษาควรใช้อำนาจหน้าที่อย่างเคร่งครัด และดำเนินการไปตามกรอบที่กฎหมายให้อำนาจไว้ และที่สำคัญไม่ก้าวล่วงการใช้อำนาจหน้าที่ของฝ่ายบริหาร

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 3 กลุ่มนักวิชาการ คำตอบจากการวิพากษ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มนี้ตามประเด็น โครงสร้างกฎหมายที่ต้องการพัฒนาพบว่า ให้สภาสถาบันอุดมศึกษาควรมีอำนาจและหน้าที่สำคัญ ซึ่งประกอบด้วย (1) การกำกับนโยบาย (2) แต่งตั้ง/ถอดถอน (3) ติดตาม (4) รับรอง (5) อนุมัติ (6) อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและอยู่ในกรอบที่กฎหมายให้อำนาจสภาสถาบันอุดมศึกษาไว้

นอกจากนั้นในเรื่องของการใช้อำนาจบริหารให้กำหนดการประชุมเสียงข้างมาก โดยกำหนดจำนวนคะแนนเสียงข้างมากมีอำนาจเด็ดขาด

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 4 กลุ่มอาจารย์ คำตอบจากการวิพากษ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มนี้ตามประเด็น โครงสร้างกฎหมายที่ต้องการพัฒนาพบว่า สภาสถาบันอุดมศึกษาควรมีอำนาจเต็มในการบริหารจัดการตามอำนาจหน้าที่ตามข้อบังคับข้อสภาสถาบันอุดมศึกษา นอกจากนั้นควรมีเหตุผลประกอบในการออกเสียงลงคะแนนของกรรมการ

หมวด 3 หลักนิติธรรมและธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษา

ประเด็นหลักนิติธรรมและธรรมาภิบาลของมหาวิทยาลัยผลจากการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของประชากรกลุ่มเฉพาะ 4 กลุ่ม ได้คำตอบ ดังนี้

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 1 กลุ่มผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา คำตอบจากการวิพากษ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มนี้ตามประเด็น โครงสร้างกฎหมายที่ต้องการพัฒนาพบว่า หลักนิติธรรมและหลักธรรมาภิบาล ควรประกอบด้วย (1) จัดทำจริยธรรมของสภาสถาบันอุดมศึกษา (2) อบรมหลักสูตรธรรมาภิบาลของสภาสถาบันอุดมศึกษา โดยสถาบันคลังสมอง (3) หลักนิติธรรมและหลักธรรมาภิบาลของสภาสถาบันอุดมศึกษาควรเป็นไปตามมาตรา 19-22 ตามพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 และ (4) หลักนิติธรรมและหลักธรรมาภิบาลของสภาสถาบันอุดมศึกษาควรตระหนักถึงธรรมาภิบาลตามหลักสำนักนายกรัฐมนตรี

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 2 กลุ่มกรรมการสภามหาวิทยาลัย คำตอบจากการวิพากษ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มนี้ตามประเด็น โครงสร้างกฎหมายที่ต้องการพัฒนาพบว่า หลักนิติธรรมและหลักธรรมาภิบาลควรประกอบด้วย (1) หลักคุณธรรม (2) หลักนิติธรรม (3) หลักความโปร่งใส (4) หลักการมีส่วนร่วม (5) หลักความรับผิดชอบ (6) หลักความคุ้มค่า นอกจากนั้นหลักธรรมาภิบาลของสภาสถาบันอุดมศึกษาควรมีสภาพบังคับ และเป็นรูปธรรม หากฝ่าฝืนควรมีบทลงโทษตามความเหมาะสม

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 3 กลุ่มนักวิชาการ คำตอบจากการวิพากษ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มนี้ตามประเด็น โครงสร้างกฎหมายที่ต้องการพัฒนาพบว่า หลักนิติธรรมและหลักธรรมาภิบาลควรออกโดยเป็นกฎหมายตามที่คณะกรรมการตาม (กกอ.) บัญญัติ และที่ได้กำหนดไว้มาตรา 19 -23 ตามพระราชบัญญัติการอุดมศึกษาฯ พ.ศ. 2562

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 4 กลุ่มอาจารย์ คำตอบจากการวิพากษ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มนี้ตามประเด็น โครงสร้างกฎหมายที่ต้องการพัฒนาพบว่า หลักนิติธรรมและหลักธรรมาภิบาล ตามมาตรา 19 -23 ตามพระราชบัญญัติการอุดมศึกษาฯ พ.ศ. 2562 และควรมีการตรวจสอบการปฏิบัติตามธรรมาภิบาล และให้มีการร้องเรียนและรายงานผลไปที่ต้นสังกัด (กระทรวงอุดมศึกษาฯ)

นอกจากนี้ควรมีการบังคับใช้ให้มีประสิทธิภาพ และควรมีบทลงโทษ เพื่อให้ความกลัวและมีการป้องกันมิให้เกิดการกระทำดังกล่าว

หมวด 4 การตรวจสอบการใช้อำนาจและหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษา

ประเด็นการตรวจสอบการใช้อำนาจและหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษา ผลจากการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของประชากรกลุ่มเฉพาะ 4 กลุ่ม ได้คำตอบ ดังนี้

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 1 กลุ่มผู้บริหาร คำตอบจากการวิพากษ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มนี้ ตามประเด็นโครงสร้างกฎหมายที่ต้องการพัฒนาพบว่า การตรวจสอบการใช้อำนาจและหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษา ควรประกอบด้วย (1) การตรวจสอบการใช้อำนาจและหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษา (2) ให้คณะกรรมการประเมินการใช้อำนาจและหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษา (3) ผู้ประเมินต้องต้องผู้ทรงคุณวุฒิเชี่ยวชาญด้านการประเมิน รู้เกี่ยวกับสภาสถาบันอุดมศึกษา และ (4) ให้มีการประเมินคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการ และรายบุคคล

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 2 กลุ่มสถาบันอุดมศึกษา คำตอบจากการวิพากษ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มนี้ตามประเด็นโครงสร้างกฎหมายที่ต้องการพัฒนาพบว่า การตรวจสอบการใช้อำนาจและหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษา ควรประกอบด้วย (1) มีคณะกรรมการธรรมาภิบาลตรวจทำการสอบการใช้อำนาจและหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษา ตั้งโดยรัฐมนตรีกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และ (2) ให้มีการประเมินผลงานการทำหน้าที่ของคณะกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษา

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 3 กลุ่มนักวิชาการ คำตอบจากการวิพากษ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มนี้ตามประเด็นโครงสร้างกฎหมายที่ต้องการพัฒนาพบว่า การตรวจสอบการใช้อำนาจและหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัย ควรเป็นไปโดย คณะกรรมการ กกอ.

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 4 กลุ่มอาจารย์ คำตอบจากการวิพากษ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มนี้ตามประเด็นโครงสร้างกฎหมายที่ต้องการพัฒนาพบว่า การตรวจสอบการใช้อำนาจและหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษา ควรมีหลักเกณฑ์ดังนี้ (1) หากสภาสถาบันอุดมศึกษากระทำโดยทุจริต ควรให้มีโทษทางแพ่งและทางปกครอง (2) หากสภาสถาบันอุดมศึกษาทำความผิดทางอาญาขึ้น ความรับผิดทางอาญาให้เป็นไปตามกฎหมายอาญาทั่วไปที่ได้มีการกำหนดไว้อยู่แล้ว (3) หากมีกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับความผิดอาญาที่กำหนดไว้สำหรับความผิดของสภาสถาบันอุดมศึกษาไว้อยู่แล้ว ควรใช้กฎหมายเฉพาะในการลงโทษ และไม่ควรใช้กฎหมายอาญาทั่วไป และ (4) ความรับผิดทางอาญาของสภาสถาบันอุดมศึกษา ควรกำหนดให้ชัดเจนว่าการกระทำใดเจตนาหรือประมาท

หมวด 5 ความรับผิดชอบของสถาบันอุดมศึกษา

ประเด็นความรับผิดชอบของสถาบันอุดมศึกษา ผลจากการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของประชากรกลุ่มเฉพาะ 4 กลุ่ม ได้คำตอบ ดังนี้

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 1 กลุ่มผู้บริหาร คำตอบจากการวิพากษ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มนี้ ตามประเด็น โครงสร้างกฎหมายที่ต้องการพัฒนาพบว่า ความรับผิดชอบของสถาบันอุดมศึกษา ควรเป็นไปตามตามพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 กล่าวคือ ให้ต้องมีความรับผิดชอบทางปกครอง ทางแพ่ง และทางอาญา

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 2 กลุ่มสภามหาวิทยาลัย คำตอบจากการวิพากษ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มนี้ตามประเด็น โครงสร้างกฎหมายที่ต้องการพัฒนาพบว่า ความรับผิดชอบของสถาบันอุดมศึกษา ควรเป็นไปตามพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 มาตรา 51

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 3 กลุ่มนักวิชาการ คำตอบจากการวิพากษ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มนี้ ตามประเด็น โครงสร้างกฎหมายที่ต้องการพัฒนาพบว่า ความรับผิดชอบของสถาบันอุดมศึกษา ควรมีความรับผิดชอบทั้งในทางปกครอง ทางแพ่ง และทางอาญา

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 4 กลุ่มอาจารย์ คำตอบจากการวิพากษ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มนี้ ตามประเด็น โครงสร้างกฎหมายที่ต้องการพัฒนาพบว่า ความรับผิดชอบของสภามหาวิทยาลัย ควรรับผิดชอบตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่เป็นการกำหนดให้สอดคล้องการการปฏิบัติราชการทางปกครอง และถ้ามีกฎหมายกำหนดบทลงโทษไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ไม่ควรใช้กฎหมายอาญาทั่วไป นอกจากนั้นความรับผิดชอบทางอาญา

การเปรียบเทียบผลจากการทำ Co-design กลุ่มเฉพาะ พบว่า หมวด 1 บททั่วไป ทั้ง 4 กลุ่ม เห็นด้วยว่าควรประกอบด้วย (1) การได้มาซึ่งกรรมการสภามหาวิทยาลัย ประกอบด้วยกรรมการสรรหาที่มาจากบุคคลภายนอกและภายใน และไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในสภามหาวิทยาลัย (2) สัดส่วนการได้มาซึ่งกรรมการสถาบันอุดมศึกษา มีสัดส่วนที่เหมาะสม เพราะเป็นกลไกขับเคลื่อนสำคัญซึ่งให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพ (4) คุณสมบัติของกรรมการสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้แทนคณาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกและภายในสถาบันอุดมศึกษา และไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียกับสถาบันอุดมศึกษา

หมวด 2 อำนาจและหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัย ทั้ง 4 กลุ่มเห็นด้วยว่า อำนาจและหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษา ให้เป็นไปตามข้อบังคับของแต่ละสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งตามกฎหมายได้กำหนดขอบเขตแห่งอำนาจหน้าที่ 4 ด้าน ประกอบด้วย (1) อำนาจหน้าที่ทั่วไปในการจัดตั้งองค์กร ดำเนินนโยบายตามที่รัฐเป็นผู้กำหนดการจัดการด้านการศึกษา (2) อำนาจหน้าที่ในการบริหารวิชาการ อนุมัติหลักสูตรการศึกษา อนุมัติการจบปริญญา อนุมัติงานวิชาการ (3) อำนาจหน้าที่

บริหารงานด้านบุคคล (4) อำนาจหน้าที่ในการบริหารการเงินและทรัพย์สิน และการใช้อำนาจและหน้าที่ห้ามก้าวล่วงการใช้อำนาจของฝ่ายบริหาร นอกจากนั้นการใช้อำนาจและหน้าที่ให้มีอำนาจหน้าที่อย่างเต็มที่ในการบริหารจัดการตามข้อบังคับของสภาสถาบันอุดมศึกษา แต่ต้องมีเหตุผลในการประกอบออกเสียงลงคะแนนของกรรมการ

หมวด 3 หลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล ทั้ง 4 กลุ่ม เห็นด้วยว่า หลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล ควรประกอบด้วย หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า

หมวด 4 การตรวจสอบการใช้อำนาจและหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษา ทั้ง 4 กลุ่ม เห็นด้วยว่า การตรวจสอบการใช้อำนาจและหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษา ควรประกอบด้วย การตรวจสอบ คณะกรรมการประเมิน ผู้ทรงคุณวุฒิเชี่ยวชาญด้านการประเมินความรู้เกี่ยวกับ สภามหาวิทยาลัย และประเมินคุณธรรม จริยธรรม ประกอบด้วย (1) คณะ (2) รายบุคคล

หมวด 5 ความรับผิดชอบของสภาสถาบันอุดมศึกษา ทั้ง 4 กลุ่ม เห็นด้วยเหมือนกันว่า ความรับผิดชอบของสภาสถาบันอุดมศึกษา ควรเป็นไปตามตามพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 กล่าวคือ ทางปกครอง ทางแพ่ง ทางอาญา (คู่มือร่างที่ 5.1)

ตารางที่ 5.1 การเปรียบเทียบผลจากการทำ Co-design กลุ่มเฉพาะ

การใช้อำนาจและหน้าที่ของสภา ตามหลักนิติธรรมและหลักธรรมาภิบาล		กลุ่มประชากรเฉพาะ			
		ผู้บริหาร	สภาสถาบัน	นักวิชาการ	อาจารย์
1. หมวด 1 บท ทั่วไป	การได้มาซึ่งกรรมการสภาสถาบัน อุดมศึกษา ประกอบด้วย กรรมการ สรรหาที่มาจากบุคคลภายนอกและ ภายใน และไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียใน สภามหาวิทยาลัย - วิธีการโหวต - วิธีการเลือกตั้ง	/	/	/	/

การใช้อำนาจและหน้าที่ของสภา ตามหลักนิติธรรมและหลักธรรมาภิบาล		กลุ่มประชากรเฉพาะ			
		ผู้บริหาร	สถานสถาบัน	นักวิชาการ	อาจารย์
	<p>สัดส่วนการได้มาซึ่งกรรมการสภา สถาบันอุดมศึกษา มีสัดส่วนที่ เหมาะสม เพราะเป็นกลไกขับเคลื่อน สำคัญซึ่งให้การดำเนินงานเป็นไป ตามวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพ</p>	/	/	/	/
	<p>คุณสมบัติของกรรมการสภาสถาบัน อุดมศึกษา ประกอบด้วย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้บริหาร ผู้แทนคณาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ จากภายนอกและภายในมหาวิทยาลัย - ไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียกับสภา สถาบันอุดมศึกษา 	/	/	/	/
<p>2. หมวด 2 อำนาจ และหน้าที่ของ สภามหาวิทยาลัย</p>	<p>อำนาจและหน้าที่ของสภาสถาบัน อุดมศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - เป็นไปตามข้อบังคับของแต่ละ สถาบันอุดมศึกษา ซึ่งตามกฎหมายได้ กำหนดกำหนดขอบเขตแห่งอำนาจ หน้าที่ 4 ด้าน ประกอบด้วย (1) อำนาจ หน้าที่ทั่วไปในการจัดตั้งองค์กร ดำเนินนโยบายตามที่รัฐเป็นผู้กำหนด การจัดการด้านการศึกษา (2) อำนาจ หน้าที่ในการบริหารวิชาการ อนุมัติ หลักสูตรการศึกษา อนุมัติการจบ ปริญญา อนุมัติงานวิชาการ (3) อำนาจ หน้าที่ บริหารงานด้านบุคคล (4) อำนาจ หน้าที่ในการบริหารการเงินและ ทรัพย์สิน - การใช้อำนาจและหน้าที่ห้าม ก้าวล่วงการใช้อำนาจของฝ่ายบริหาร 	/	/	/	/

การใช้อำนาจและหน้าที่ของสภา ตามหลักนิติธรรมและหลักธรรมาภิบาล		กลุ่มประชากรเฉพาะ			
		ผู้บริหาร	สถานสถาบัน	นักวิชาการ	อาจารย์
	<p>- การใช้อำนาจและหน้าที่ให้มีอำนาจหน้าที่อย่างเต็มที่ในการบริหารจัดการ ตามข้อบังคับของสภาสถาบันอุดมศึกษา แต่ต้องมีเหตุผลในการประกอบออกเสียงลงคะแนนของกรรมการ</p>				
3. หมวด 3 หลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล	<p>หลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล ควรประกอบด้วย</p> <ul style="list-style-type: none"> - หลักคุณธรรม - หลักนิติธรรม - หลักความโปร่งใส - หลักการมีส่วนร่วม - หลักความรับผิดชอบ - หลักความคุ้มค่า - หลักความรับผิดชอบต่อสังคม <p>และส่วนรวม</p>	/	/	/	/
4. หมวด 4 การตรวจสอบการใช้อำนาจและหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัย	<p>การตรวจสอบการใช้อำนาจและหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษา ควรประกอบด้วย</p> <ul style="list-style-type: none"> - การตรวจสอบ - คณะกรรมการประเมิน - ผู้ทรงคุณวุฒิเชี่ยวชาญด้านการประเมินความรู้เกี่ยวกับการจัดการการอุดมศึกษา - ประเมินคุณธรรม จริยธรรม <p>ประกอบด้วย (1) คณะ (2) รายบุคคล</p>	/	/	/	/

การใช้อำนาจและหน้าที่ของสภา ตามหลักนิติธรรมและหลักธรรมาภิบาล		กลุ่มประชากรเฉพาะ			
		ผู้บริหาร	สถานสถาบัน	นักวิชาการ	อาจารย์
5. หมวด 5 ความรับผิดชอบ ของสภาฯ	ความรับผิดชอบของสภาฯ ทางปกครอง ทางแพ่ง ทางอาญา	/	/	/	/

การวิเคราะห์ผลการทำ Co-design ประชากรกลุ่มผสม

จากผลการมีส่วนร่วมออกแบบ-ร่วมออกแบบ (Participatory design, Co-design) ของประชากรกลุ่มผสมที่แต่ละกลุ่มประกอบด้วยประชากรที่เป็นตัวแทนของประชากรกลุ่มเฉพาะ ทุกกลุ่มรวมกันเป็นกลุ่มประชากรผสมทั้งหมด 4 กลุ่ม ซึ่งนำมาสู่คำตอบในปัจจัย 5 ด้านของกฎหมายว่าด้วยการกำกับการใช้อำนาจหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษาภายใต้หลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล

หมวด 1 บททั่วไป

ประชากรกลุ่มผสม 1 คำตอบจากการวิพากษ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มนี้ตามประเด็นโครงสร้างกฎหมายที่ต้องการพัฒนานั้น พบว่า วาระการดำรงตำแหน่งของผู้ที่เกี่ยวข้องในสภาสถาบันอุดมศึกษา ควรมีรายละเอียดดังนี้ (1) ให้มีวาระ 2 ปี ไม่เกิน 2 สมัย (ผู้ทรงคุณวุฒิ) (2) ให้มีวาระ 3 ปี ไม่เกิน 2 สมัย (นายกฯ) (3) ให้มีการประชุมสภาฯ (ถ่ายถอดสด) ยกเว้นวาระลับ(4) ให้มีคำตอบแทนรายเดือน (เฉพาะผู้ทรงฯ) (5) การทำงานสภาสถาบันอุดมศึกษา ให้เป็นไปเพื่อกำกับติดตามให้แนวทางชี้แนะนโยบาย และห้ามกระทำการเกินกว่าที่ระบุในข้อบังคับ หากไม่ปฏิบัติตามให้มีบทลงโทษตามสภาพบังคับของธรรมาภิบาล นอกจากนี้ต้องมีวาระเหล่านี้เสมอ ก. วาระสภามหาวิทยาลัยคณาจารย์ ข. สาระกรรมการส่งเสริมกิจการสภามหาวิทยาลัย และ ค. วาระขององค์การนักศึกษา ยกเว้นวาระลับ (5) สภาสถาบันอุดมศึกษาต้องลดการใช้กระดาษ โดยใช้ระบบ E-doc หรือ gr-code (6) ก่อนปฏิบัติหน้าที่ กรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาต้องให้สัตยาบันเป็นลายลักษณ์อักษรต่อประชาคม (7) ให้มีเวทีสภาสถาบันอุดมศึกษาพบประชาคม ภาคเรียนละ 1 ครั้ง

ประชากรกลุ่มผสม 2 คำตอบจากการวิพากษ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มนี้ตามประเด็นโครงสร้างกฎหมายที่ต้องการพัฒนาพบว่า (1) มีคณะกรรมการสรรหา ที่มาจากบุคคลภายนอกและภายใน (2) เมื่อสรรหามาได้ ให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ยกเว้นกรรมการที่มาโดยตำแหน่ง (3) สัดส่วน คณะกรรมการมี 15-22 คน

ประชากรกลุ่มผสม 3 คำตอบจากการวิพากษ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มนี้ตามประเด็นโครงสร้างกฎหมายที่ต้องการพัฒนาพบว่า การได้มาซึ่งกรรมการสภา ควรประกอบด้วย การคัดเลือกมาจากผู้แทนที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสภาสถาบันอุดมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษา นอกจากนี้

โครงสร้างสัดส่วน 20 คน ส่วนวิธีการคัดเลือก ให้คัดเลือกมาจากการขึ้นทะเบียนและการตรวจสอบประวัติ และให้รับเงินเดือนจากกระทรวงศึกษาธิการ และไม่มีสิทธิรับเงินจากสถาบันอุดมศึกษา นอกจากนี้ให้มีวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี

ประชากรกลุ่มผสม 4 คำตอบจากการวิพากษ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มนี้ตามประเด็น โครงสร้างกฎหมายที่ต้องการพัฒนาพบว่า สภาสถาบันอุดมศึกษา ควรประกอบด้วย (1) การขึ้นบัญชีผู้ทรงคุณวุฒิ (2) กรรมการสรรหาทำหน้าที่คัดเลือกที่โปร่งใส อิสระ จากแต่ละด้าน (3) คณะกรรมการสรรหา ควรมาจากผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก ผู้ทรงคุณวุฒิภายในมหาวิทยาลัย และ (4) สัดส่วน ควรประกอบด้วย 15-25 คน ขึ้นอยู่กับขนาดของสถาบันอุดมศึกษา และควรเป็นภายนอกมากกว่าภายใน นอกจากนี้ควรดำรงตำแหน่งวาระละ 3 ปี หรือ 2 ปี

หมวด 2 อำนาจและหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษา

ประชากรกลุ่มผสม 1 ไม่มีความคิดเห็นในประเด็นเพิ่มเติม

ประชากรกลุ่มผสม 2 คำตอบจากการวิพากษ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มนี้ตามประเด็น โครงสร้างกฎหมายที่ต้องการพัฒนาพบว่า (1) การอนุมัติหลักสูตรต่าง ๆ ให้สิ้นสุดที่คณะกรรมการสภาวิชาการ (2) ตำแหน่งบริหารต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยไม่ให้คณะกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาเป็นคนเลือก เพียงแต่ให้ความเห็นชอบเท่านั้น (การเลือกให้อยู่ในระดับฝ่ายบริหารมหาวิทยาลัย และ (3) สัดส่วน ควรประกอบด้วย 15-25 คน ขึ้นอยู่กับขนาดของมหาวิทยาลัย และควรเป็นภายนอกมากกว่าภายใน และนอกจากนี้ให้อยู่ในวาระ 3 ปี หรือ 2 ปี

ประชากรกลุ่มผสม 3 คำตอบจากการวิพากษ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มนี้ตามประเด็น โครงสร้างกฎหมายที่ต้องการพัฒนาพบว่า (1) ขอบเขตการใช้อำนาจหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษา และ (2) ออกนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหรือวิชาการเท่านั้น นอกจากนี้กฎหมายที่ใช้ในการประชุม นั้น เมื่อออกกฎข้อบังคับแล้ว ให้มีการทำประชาวิจารณ์

ประชากรกลุ่มผสม 4 คำตอบจากการวิพากษ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มนี้ตามประเด็น โครงสร้างกฎหมายที่ต้องการพัฒนาพบว่า (1) ควรกำหนดกรอบและให้ความเห็นชอบต่อนโยบายการบริหารสถาบันอุดมศึกษา และ (2) ควรกำกับการบริหารสถาบันอุดมศึกษา

หมวด 3 หลักนิติธรรมและธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษา

ประชากรกลุ่มผสม 1 ไม่มีความคิดเห็นในประเด็นเพิ่มเติม

ประชากรกลุ่มผสม 2 คำตอบจากการวิพากษ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มนี้ตามประเด็น โครงสร้างกฎหมายที่ต้องการพัฒนาพบว่า (1) ควรมีสภาธรรมาภิบาล ซึ่งมาจากบุคคลภายนอกมหาวิทยาลัย (2) ให้มีประมวลจริยธรรมสำหรับสภาสถาบันอุดมศึกษา และ (3) ให้เน้นหลัก

ธรรมาภิบาลในส่วนการมีส่วนร่วมของบุคลากรและความรับผิดชอบของสภาสถาบันอุดมศึกษาต่อองค์กร

ประชากรกลุ่มผสม 3 คำตอบจากการวิพากษ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มนี้ตามประเด็นโครงสร้างกฎหมายที่ต้องการพัฒนาพบว่า ให้มีองค์กรที่เป็นหน่วยงานอิสระในการตรวจสอบคอยชี้ขาดและตัดสินและให้มีอุทธรณ์ การอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

ประชากรกลุ่มผสม 4 คำตอบจากการวิพากษ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มนี้ตามประเด็นโครงสร้างกฎหมายที่ต้องการพัฒนาพบว่า เป็นมาตรฐานกลางที่ใช้ทุกมหาวิทยาลัย

หมวด 4 การตรวจสอบการใช้อำนาจและหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษา

ประชากรกลุ่มผสม 1 ไม่มีความคิดเห็นในประเด็นเพิ่มเติมนี้

ประชากรกลุ่มผสม 2 คำตอบจากการวิพากษ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มนี้ตามประเด็นโครงสร้างกฎหมายที่ต้องการพัฒนาพบว่า (1) ให้สภาธรรมาภิบาลที่ตั้งจากรัฐมนตรีกระทรวงการอุดมศึกษา ประเมินและตรวจสอบการทำหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษาตามกระบวนการตามมาตรา 51 พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา 2562 (2) ให้มีข้อกำหนดให้บุคลากรภายในสถาบันอุดมศึกษาตรวจสอบหรือประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการสภามหาวิทยาลัยทุกปีจนครบวาระ

ประชากรกลุ่มผสม 3 คำตอบจากการวิพากษ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มนี้ตามประเด็นโครงสร้างกฎหมายที่ต้องการพัฒนาพบว่า ควรให้มีองค์กรอิสระในการทำหน้าที่ตรวจสอบ

ประชากรกลุ่มผสม 4 คำตอบจากการวิพากษ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มนี้ตามประเด็นโครงสร้างกฎหมายที่ต้องการพัฒนาพบว่า เห็นด้วยกับพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 มาตรา 51 ให้มีการควบคุมและกำกับดูแล ตรวจสอบ โดยรัฐมนตรีผู้มีอำนาจ

หมวด 5 ความรับผิดชอบของสภาสถาบันอุดมศึกษา

ประชากรกลุ่มผสม 1 ไม่มีความคิดเห็นในประเด็นเพิ่มเติมนี้

ประชากรกลุ่มผสม 2 คำตอบจากการวิพากษ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มนี้ตามประเด็นโครงสร้างกฎหมายที่ต้องการพัฒนาพบว่า (1) กำหนดโทษหนักขึ้นในส่วนที่เจตนาหรือจงใจทำให้เกิดความเสียหายต่อสถาบันอุดมศึกษา และ (2) หากเป็นการเอื้อประโยชน์แก่ตนหรือบุคคลอื่น

ประชากรกลุ่มผสม 3 คำตอบจากการวิพากษ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มนี้ตามประเด็นโครงสร้างกฎหมายที่ต้องการพัฒนาพบว่า ให้มีความรับผิดชอบทางปกครอง ทางแพ่ง ทางอาญา และขอเพิ่มให้มีการถอดถอนออกจากรายชื่อผู้ขึ้นทะเบียนการเป็นกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษา

ประชากรกลุ่มผสม 4 คำตอบจากการวิพากษ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มนี้ตามประเด็นโครงสร้างกฎหมายที่ต้องการพัฒนาพบว่า โทษทางแพ่ง ทางอาญา ทางปกครอง ซึ่งเห็นด้วยกับพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 หมวด 9 ที่ได้บัญญัติบทกำหนดโทษไว้

การเปรียบเทียบผลจากการทำ Co-design กลุ่มผสม พบว่า หมวด 1 บททั่วไป ทั้ง 4 กลุ่ม เห็นด้วยว่าควรกำหนด (1) วาระ 2 ปี ไม่เกิน 2 สมัย (ผู้ทรงคุณวุฒิ) (2) วาระ 3 ปี ไม่เกิน 2 สมัย (นายกฯ) (3) การประชุมสภาฯ (ถ่ายทอดสด) ยกเว้นวาระลับ (4) คำตอบแทนรายเดือน (เฉพาะผู้ทรงฯ) (4) การทำงานสภาสถาบันอุดมศึกษา เป็นไปเพื่อกำกับติดตามให้แนวทางชี้แนะนโยบาย ห้ามกระทำการเกินกว่าที่ระบุในข้อบังคับ หากไม่ปฏิบัติตามให้มีบทลงโทษตามสภาพบังคับของธรรมนูญ (5) สภาสถาบันอุดมศึกษาต้องลดการใช้กระดาษ โดยใช้ระบบ E-doc หรือ qr-code (6) ก่อนปฏิบัติหน้าที่ กรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาต้องให้สัตยาบันเป็นลายลักษณ์อักษรต่อประชาคม (7) ต้องมีเวทีสภาฯ พบประชาคม ภาคเรียนละ 1 ครั้ง

หมวด 2 อำนาจและหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษา ทั้ง 4 กลุ่มเห็นด้วยว่า (1) การอนุมัติหลักสูตรต่าง ๆ ให้สิ้นสุดที่คณะกรรมการสภาวิชาการ (2) ตำแหน่งบริหารต่าง ๆ ในสถาบันอุดมศึกษา ไม่ให้คณะกรรมการสภาสถาบันเป็นคนเลือก เพียงแต่ให้ความเห็นชอบเท่านั้น การตำแหน่งบริหารระดับต่ำกว่าอธิการบดีให้ฝ่ายบริหารฝ่ายบริหารสถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้เลือก (3) สัดส่วนกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วย 15-25 คน ขึ้นอยู่กับขนาดของสถาบันอุดมศึกษา ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมาจากบุคคลภายนอกมากกว่าภายใน และวาระ 3 ปี หรือ 2 ปี (4) ขอบเขตการใช้ อำนาจหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษาให้เป็นไปตามกฎหมายจัดตั้ง (5) ให้มีอำนาจออกนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหรือวิชาการเท่านั้น มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแล ตรวจสอบ ห้ามยุ่งเกี่ยวกับงานบริหาร

หมวด 3 หลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล ทั้ง 4 กลุ่มเห็นด้วยว่า (1) ให้มีการกำหนดธรรมาภิบาลสำหรับสภาสถาบันอุดมศึกษา มีหลักคุณธรรม หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า (2) หลักธรรมาภิบาลต้องมีสภาพบังคับ เป็นเป็นมาตรฐานหากฝ่าฝืนมีบทลงโทษตามความเหมาะสม ไม่ใช่เป็นนามธรรมเหมือนที่ได้เขียนไว้ดังเช่นที่ผ่านมา (3) ให้มีกรรมการตรวจสอบสภาสถาบันอุดมศึกษาในด้านต่างต่างที่เป็นกลางซึ่งมาจากบุคคลภายนอกมหาวิทยาลัย (4) มีประมวลจริยธรรมสำหรับสภาสถาบันอุดมศึกษา (5) เน้นหลักธรรมาภิบาลในส่วนการมีส่วนร่วมของบุคลากรและความรับผิดชอบต่อสังคมมหาวิทยาลัยต่อองค์กร

หมวด 4 การตรวจสอบการใช้อำนาจและหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษา ทั้ง 4 กลุ่มเห็นด้วยว่า (1) ให้สภาธรรมาภิบาลที่ตั้งจากรัฐมนตรีกระทรวงการอุดมศึกษาประเมินและตรวจสอบการทำหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษาตามกระบวนการตามมาตรา 51 พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา (2) มีข้อกำหนดให้บุคลากรภายในมหาวิทยาลัยตรวจสอบหรือประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาทุกปีจนครบวาระ

หมวด 5 ความรับผิดชอบของสภามหาวิทยาลัย ทั้ง 4 กลุ่มเห็นด้วยว่า (1) ควรให้มีบทกำหนดโทษทั้งทางแพ่ง ทางปกครองและทางอาญา สำหรับความผิดที่กรมการศึกษาระดับอุดมศึกษา เจตนากระทำผิดกฎหมายและเกิดความเสียหาย (2) สัดส่วนการกำหนดให้เหมาะสมกับเจตนา ในการกระทำ ให้กำหนดโทษหนักขึ้นในส่วนที่เจตนาหรือจงใจทำให้เกิดความเสียหายต่อ สถาบันอุดมศึกษา หากเป็นการเอื้อประโยชน์แก่ตนหรือบุคคลอื่นโดยมิชอบ(ดูตารางที่ 5.2)

ตารางที่ 5.2 การเปรียบเทียบผลจากการทำ Co-design กลุ่มผสม

การใช้อำนาจและหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัย ตามหลักนิติธรรมและหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย 5 ด้าน		กลุ่มประชากรผสม			
		กลุ่ม ผสม 1	กลุ่ม ผสม 2	กลุ่ม ผสม 3	กลุ่ม ผสม 4
1. หมวด 1 บท ทั่วไป	(1) วาระ 2 ปี ไม่เกิน 2 สมัย (ผู้ทรงคุณวุฒิ) (2) วาระ 3 ปี ไม่เกิน 2 สมัย (นายกฯ) (3) การประชุมสภาฯ (ถ่ายทอดสด) ยกเว้นวาระลับ (4) คำตอบแทนรายเดือน (เฉพาะผู้ ทรงฯ) (5) การทำงานสภามหาวิทยาลัย เป็นไปเพื่อกำกับติดตามให้แนวทาง ชี้แนะนโยบาย ห้ามกระทำการเกิน กว่าที่ระบุในข้อบังคับ หากไม่ปฏิบัติ ตามให้มีบทลงโทษตามสภาพบังคับ ของธรรมาภิบาล (6) สภาสถาบันอุดมศึกษาต้องลดการ ใช้กระดาษ โดยใช้ระบบ E-doc หรือ qr-code (7) ก่อนปฏิบัติหน้าที่ กรรมการสภาฯ ต้องให้สัตยาบันเป็นลายลักษณ์อักษร ต่อประชาคม (8) ต้องมีเวทีสภาฯ พบประชาคม ภาคเรียนละ 1 ครั้ง	/	/	/	/

การใช้อำนาจและหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัย ตามหลักนิติธรรมและหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย 5 ด้าน		กลุ่มประชากรผสม			
		กลุ่ม ผสม 1	กลุ่ม ผสม 2	กลุ่ม ผสม 3	กลุ่ม ผสม 4
2. หมวด 2 อำนาจ และหน้าที่ของ สภามหาวิทยาลัย	<p>(1) การอนุมัติหลักสูตรต่าง ๆ ให้ สิ้นสุดที่คณะกรรมการสภาวิชาการ</p> <p>(2) ตำแหน่งบริหารต่าง ๆ ใน มหาวิทยาลัยไม่ให้คณะกรรมการสภา ฯ เป็นคนเลือก เพียงแต่ให้ความ เห็นชอบเท่านั้น (การเลือกให้อยู่ใน ระดับฝ่ายบริหารสถาบันอุดมศึกษา)</p> <p>(3) สักส่วน</p> <ul style="list-style-type: none"> - 15-25 คน ขึ้นอยู่กับขนาด ของมหาวิทยาลัย - ภายนอกมากกว่าภายใน - วาระ 3 ปี หรือ 2 ปี <p>(4) ขอบเขตการใช้อำนาจหน้าที่ของ สภาสถาบันอุดมศึกษา</p> <p>(5) ออกนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการ บริหารหรือวิชาการเท่านั้น</p>	/	/	/	/
3. หมวด 3 หลัก นิติธรรมและ ธรรมาภิบาล	<p>(1) มีสภาธรรมาภิบาล ซึ่งมาจาก บุคคลภายนอกมหาวิทยาลัย</p> <p>(2) มีประมวลจริยธรรมสำหรับสภา สถาบันอุดมศึกษา</p> <p>(3) เน้นหลักธรรมาภิบาลในส่วนการ มีส่วนร่วมของบุคลากรและความ รับผิดชอบของสภาสถาบันอุดมศึกษา ต่อองค์กร</p>	/	/	/	/

การใช้อำนาจและหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัย ตามหลักนิติธรรมและหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย 5 ด้าน		กลุ่มประชากรผสม			
		กลุ่ม ผสม 1	กลุ่ม ผสม 2	กลุ่ม ผสม 3	กลุ่ม ผสม 4
4. หมวด 4 การ ตรวจสอบการใช้ อำนาจและหน้าที่ ของสภาสถาบัน อุดมศึกษา	(1) ให้สภามหาวิทยาลัยที่ตั้งจากรัฐมนตรีกระทรวงการอุดมศึกษา ประเมินและตรวจสอบการทำหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษาตามกระบวนการตามมาตรา 51 พ.ร.บ. การอุดมศึกษา (2) มีข้อกำหนดให้บุคลากรภายในสภาสถาบันอุดมศึกษาตรวจสอบหรือประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาทุกปี จนครบวาระ	/	/	/	/
5. หมวด 5 ความ รับผิดชอบของสภา สภาสถาบันอุดมศึกษา	(1) กำหนดโทษหนักขึ้นในส่วนที่เจตนาหรือจงใจทำให้เกิดความเสียหายต่อสภาสถาบันอุดมศึกษา (2) หากเป็นการเอื้อประโยชน์แก่ตนหรือบุคคลอื่น	/	/	/	/

2.4 การเปรียบเทียบการใช้อำนาจหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษาภายใต้หลักนิติธรรมและธรรมาภิบาลของประชากรกลุ่มเฉพาะกับกลุ่มผสม

จากผลของการวิเคราะห์หักฎหมายว่าด้วยการกำกับการใช้อำนาจหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษาภายใต้หลักนิติธรรมและธรรมาภิบาลของประชากรกลุ่มเฉพาะกับกลุ่มผสมแล้ว จึงได้ดำเนินการเปรียบเทียบคำตอบของประชากรทั้ง 2 กลุ่มเพื่อชี้ให้เห็นถึงความเหมือนกับความแตกต่างของการใช้อำนาจหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษาภายใต้หลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล โดยมีการเปรียบเทียบ (ดูตารางที่ 5.3) ดังนี้

- (1) บททั่วไป
- (2) อำนาจและหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษา
- (3) หลักนิติธรรมและธรรมาภิบาลของสภาสถาบันอุดมศึกษา

(4) การตรวจสอบการใช้อำนาจและหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษา

(5) ความรับผิดชอบของสภาสถาบันอุดมศึกษา

หมวด 1 บททั่วไป

โครงสร้างและการได้มาซึ่งกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษานั้น ซึ่งผลจากคำตอบของประชากรกลุ่มเฉพาะมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า สภาสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในประเทศไทย แม้ว่าจะมีบทบาทตามโครงสร้างของแต่ละสถาบันอุดมศึกษาได้กำหนดไว้นั้น แต่ในทางปฏิบัติการใช้อำนาจหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งยังอ่อนแอ ขาดประสิทธิภาพเปรียบเสมือนเป็นสภตรายาง (Rubber stamp) ซึ่งส่วนใหญ่ต้นเหตุมาจากการได้มาของกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาไม่มีธรรมาภิบาล ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับประชากรกลุ่มผสมพบว่ามีความสอดคล้องกับประชากรกลุ่มผสม

จากผลของการเปรียบเทียบระหว่างประชากรทั้ง 2 กลุ่มได้เห็นสอดคล้องกัน จึงได้กำหนดได้มาซึ่งคณะกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษา เพื่อป้องกันไม่ให้มีการออกกฎให้สืบทอดอำนาจ จึงเสนอให้มีการได้มาซึ่งกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาประกอบด้วยกรรมการสรรหาที่มาจากบุคคลภายนอกและภายใน และไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในสภามหาวิทยาลัย ประกอบด้วย วิธีการโหวตและวิธีการเลือกตั้ง ส่วนในเรื่องของสัดส่วนนั้นให้มีสัดส่วนที่เหมาะสม เพราะเป็นกลไกขับเคลื่อนสำคัญซึ่งให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพ และควรประกอบด้วยผู้บริหาร ผู้แทนคณาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกและภายในมหาวิทยาลัย และไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียกับสภาสถาบันอุดมศึกษา

หมวด 2 อำนาจและหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษา

อำนาจและหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษานั้น ซึ่งผลจากคำตอบของประชากรกลุ่มเฉพาะมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า สภาสถาบันอุดมศึกษาเป็นองค์กรสูงสุดของสถาบันอุดมศึกษา มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแล ควบคุมตรวจสอบ ออกกฎระเบียบ ข้อบังคับสภาสถาบันอุดมศึกษา กำหนดนโยบายการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับประชากรกลุ่มผสมพบว่ามีความสอดคล้องกับประชากรกลุ่มผสม

จากผลของการเปรียบเทียบระหว่างประชากรทั้ง 2 กลุ่มได้เห็นสอดคล้องกัน โดยกำหนดให้การใช้อำนาจและหน้าที่ห้ามก้าวล่วงการใช้อำนาจของฝ่ายบริหาร และให้มีอำนาจหน้าที่อย่างเต็มที่ในการบริหารจัดการตามข้อบังคับของสภาสถาบันอุดมศึกษา แต่ต้องมีเหตุผลในการประกอบออกเสียงลงคะแนนของกรรมการ

หมวด 3 หลักนิติธรรมและธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษา

หลักนิติธรรมและธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษานั้น ซึ่งผลจากคำตอบของประชากรกลุ่มเฉพาะมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าหลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล ควรประกอบด้วย หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับประชากรกลุ่มผสมพบว่ามีความสอดคล้องกับประชากรกลุ่มผสม

จากผลของการเปรียบเทียบระหว่างประชากรทั้ง 2 กลุ่มได้เห็นสอดคล้องกันว่าหลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล ควรประกอบด้วย หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

หมวด 4 การตรวจสอบการใช้อำนาจและหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษา

การตรวจสอบการใช้อำนาจและหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษานั้น ซึ่งผลจากคำตอบของประชากรกลุ่มเฉพาะมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ควรประกอบด้วย การตรวจสอบ คณะกรรมการประเมิน และผู้ทรงคุณวุฒิเชี่ยวชาญด้านการประเมิน รู้เกี่ยวกับสภาสถาบันอุดมศึกษา นอกจากนี้ควรมีการประเมินคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับประชากรกลุ่มผสมพบว่ามีความสอดคล้องกับประชากรกลุ่มผสม

จากผลของการเปรียบเทียบระหว่างประชากรทั้ง 2 กลุ่มได้เห็นสอดคล้องกันว่า การตรวจสอบ คณะกรรมการประเมิน และผู้ทรงคุณวุฒิเชี่ยวชาญด้านตรวจสอบและเข้าใจระบบประเมิน และมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการอุดมศึกษา

หมวด 5 ความรับผิดชอบของสภาสถาบันอุดมศึกษา

ความรับผิดชอบของสภาสถาบันอุดมศึกษานั้น ซึ่งผลจากคำตอบของประชากรกลุ่มเฉพาะมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ควรประกอบด้วยความรับผิดชอบของสภาสถาบันอุดมศึกษา ควรเป็นไปตามพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 กล่าวคือ ทางปกครอง ทางแพ่ง ทางอาญา ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับประชากรกลุ่มผสมพบว่ามีความสอดคล้องกับประชากรกลุ่มผสม

จากผลของการเปรียบเทียบระหว่างประชากรทั้ง 2 กลุ่มได้เห็นสอดคล้องกันว่า ความรับผิดชอบของสภาสถาบันอุดมศึกษา ควรเป็นไปตามพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562

ตารางที่ 5.3 การเปรียบเทียบประชากรกลุ่มเฉพาะกับกลุ่มผสม

การเปรียบเทียบประชากรกลุ่มเฉพาะกับกลุ่มผสม ประกอบด้วย 5 ด้าน		กลุ่มเฉพาะ	กลุ่มผสม
1. หมวด 1 บท ทั่วไป	การได้มาซึ่งกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วยกรรมการสรรหาที่มาจาก บุคคลภายนอกและภายใน และไม่เป็นผู้มีส่วน ได้เสียในสภามหาวิทยาลัย - วิธีการโหวด - วิธีการเลือกตั้ง	/	/
	สัดส่วนการได้มาซึ่งกรรมการสภา สถาบันอุดมศึกษา มีสัดส่วนที่เหมาะสม ของ การดำเนินงาน และ ตามวัตถุประสงค์และมี ประสิทธิภาพ	/	/
	คุณสมบัติของกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วย - ผู้บริหาร ผู้แทนคณาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ จากภายนอกและภายในมหาวิทยาลัย - ไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียกับสภาสถาบัน อุดมศึกษา	/	/
2. หมวด 2 อำนาจและ หน้าที่ของสภา มหาวิทยาลัย	อำนาจและหน้าที่ของสภาสถาบัน อุดมศึกษา - เป็นไปตามข้อบังคับของแต่ละสถาบัน อุดมศึกษา ซึ่งตามกฎหมายได้กำหนด กำหนดขอบเขตแห่งอำนาจ	/	/
	นอกจากนั้น ในเรื่องของการใช้อำนาจ และหน้าที่ - การใช้อำนาจและหน้าที่ห้ามก้าวก่าย การใช้อำนาจของฝ่ายบริหาร - การใช้อำนาจและหน้าที่ให้มีอำนาจ หน้าที่อย่างเต็มที่ในการบริหารจัดการตาม	/	/

การเปรียบเทียบประชากรกลุ่มเฉพาะกับกลุ่มผสม ประกอบด้วย 5 ด้าน		กลุ่มเฉพาะ	กลุ่มผสม
	ข้อบังคับของสภาสถาบันอุดมศึกษา แต่ต้องมีเหตุผลในการประกอบออกเสียงลงคะแนนของกรรมการ		
3. หมวด 3 หลักนิติธรรม และธรรมาภิบาล	หลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล ควรประกอบด้วย <ul style="list-style-type: none"> - หลักคุณธรรม - หลักนิติธรรม - หลักความโปร่งใส - หลักการมีส่วนร่วม - หลักความรับผิดชอบ - หลักความรับผิดชอบ - หลักความคุ้มค่า 	/	/
4. หมวด 4 การตรวจสอบ การใช้อำนาจ และหน้าที่ ของสภามหาวิทยาลัย	การตรวจสอบการใช้อำนาจและหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษา ควรประกอบด้วย <ul style="list-style-type: none"> - คณะกรรมการตรวจสอบ - คณะกรรมการประเมิน - ผู้ทรงคุณวุฒิเชี่ยวชาญด้านการประเมิน ู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาอุดมศึกษา <ul style="list-style-type: none"> - ประเมินคุณธรรม จริยธรรม 	/	/
5. หมวด 5 ความรับผิดชอบ ของสภามหาวิทยาลัย	ความรับผิดชอบของสภาสถาบัน อุดมศึกษา ควรเป็นไปตามตามพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 กล่าวคือ ทางปกครอง ทางแพ่ง ทางอาญา	/	/

3. การรับฟังความคิดเห็น (Hearing)

การรับฟังความคิดเห็น ด้วยการนำร่างกฎหมายว่าด้วยการใช้อำนาจหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษาตามหลักนิติธรรมและธรรมาภิบาลให้ที่ประชุมสัมมนาของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ประกอบด้วย ผู้บริหาร สภาสถาบันอุดมศึกษา นักวิชาการ อาจารย์ และผู้ให้ความสนใจทั้งภาครัฐและเอกชนหรือภาคประชาชนทั่วไป ได้วิพากษ์และเสนอแนะ โดยสรุปประเด็นได้ ดังนี้

ประเด็นที่ 1 คำนิยาม

จากการรับฟังความคิดเห็น ได้มีการเสนอให้มีการเพิ่มเติมคำนิยามคำว่า “หลักธรรมาภิบาลสถาบันอุดมศึกษา” “หลักธรรมาภิบาล” และ “วิญญูชนของผู้ประกอบการนั้น ๆ” ด้วยเหตุผลว่าร่างปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 ได้มีการเพิ่มเติมประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาลสถาบันอุดมศึกษา ตลอดจนกำหนดหลักเกณฑ์ผู้ที่จะมาทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาให้มีความชัดเจน และเพื่อประโยชน์แก่การใช้บังคับ เช่นนี้ ในส่วนของคำนิยามเพื่อเป็นแนวทางในการใช้บังคับตามกฎหมายที่มีการแก้ไขนี้ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มคำนิยามในร่างกฎหมายว่าด้วยการอุดมศึกษา

ประเด็นที่ 2 การได้มาซึ่งคณะกรรมการสภามหาวิทยาลัยและการตรวจสอบการใช้อำนาจหน้าที่ของสภาสถาบันอุดมศึกษา

จากการรับฟังความคิดเห็น ได้มีการเสนอข้อสังเกตในมาตรา 8/1 วรรคสี่ ว่า หากคณะกรรมการไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสีย เกิดประเด็นปัญหาตามมาว่าในสมัยต่อมาบุคคลดังกล่าวจะได้รับการคัดเลือกเป็นคณะกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาหรือไม่ ด้วยเหตุผลว่าความเห็นของคณะกรรมการดังกล่าวอาจไม่เห็นไปในทิศทางเดียวกับกลุ่มบุคคลในคณะกรรมการนั้น

นอกจากนั้นในส่วนของมาตรา 8/1 วรรคท้าย ได้เสนอข้อสังเกตว่า **“คณะกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษามีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด ทั้งนับมติและคำสั่งให้ออกดังกล่าว ต้องแสดงเหตุผลอย่างชัดเจน”** ประเด็นว่า สองส่วนในสามจำเป็นต้องเป็นจำนวนเท่านี้หรือไม่ ประการใด

ในส่วนมาตรา 8/1 วรรคอื่น ๆ นั้นผู้เข้าร่วมการรับฟังความคิดเห็นมิได้โต้แย้งหรือคัดค้าน

ประเด็นที่ 3 หลักธรรมาภิบาลสำหรับสภาสถาบันอุดมศึกษา และผู้บริหาร และหลักการตีความ

จากการรับฟังความคิดเห็น ได้มีการเสนอข้อสังเกตในมาตรา 19/1 ในส่วนของวรรคสองว่า **“การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบและความระมัดระวัง กรรมการและผู้บริหารต้องกระทำ**

เยี่ยงวิญญูชนผู้มีวิชาชีพเหล่านั้นจะพึงกระทำภายใต้สถานการณ์อย่างเดียวกัน โดยให้ยึดหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า และภายใต้ข้อบังคับธรรมภิบาลภายในสถานสถาบันอุดมศึกษา” ประเด็นว่า ผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความ รับผิดชอบและความระมัดระวัง และผู้บริหารต้องกระทำเยี่ยงวิญญูชนนั้น บุคคลดังกล่าวจะต้องมีความเชี่ยวชาญและให้มีการปฏิบัติหน้าที่เช่นนั้น

ในส่วนมาตรา 19/1 วรรคอื่น ๆ นั้นผู้เข้าร่วมการรับฟังความคิดเห็นมิได้โต้แย้งหรือคัดค้าน

ประเด็นที่ 4 การตรวจสอบการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษา

จากการรับฟังความคิดเห็น ได้มีการเสนอข้อสังเกตในมาตรา 21 วรรคสองว่า หากให้มีการตรวจสอบการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษา แต่กำหนดให้คณะกรรมการดังกล่าวทำหน้าที่ในการตรวจสอบการทำหน้าที่ของตนเองนั้น ในประเด็นนี้จะทำให้มีการตรวจสอบการใช้อำนาจและหน้าที่จริงหรือไม่ นี้ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มให้มีคณะกรรมการหรือบุคคลภายนอกเข้ามาตรวจสอบที่มีความรู้และเป็นกลางในเชิงทบทวนป้องกัน

ประเด็นที่ 5 ความรับผิดชอบตามมาตรการที่เหมาะสมกับสัดส่วนที่เกิดขึ้น

จากการรับฟังความคิดเห็น ได้มีการเสนอข้อสังเกตในมาตรา 78/1 ว่า เนื่องจากมาตรา 78/1 เป็นการกระทำความผิดในกรอบอำนาจและหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาตามพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ.2562 ประเด็นคือโทษจะมีการเชื่อมโยงตามพระราชบัญญัติจัดตั้งด้วยหรือไม่และเชื่อมโยงกับพระราชบัญญัติมาตรฐานจริยธรรม พ.ศ. 2562 กฎหมายจัดตั้งได้มีการบัญญัติอำนาจหน้าที่ไว้เช่นกัน เพราะจริยธรรมตามกฎหมายจัดตั้งแต่ละแห่งไม่เหมือนกัน หรือโทษควรเป็นใครกำหนด เช่น คณะกรรมการการอุดมศึกษา (กกอ.) เป็นต้น

4. การจัดทำร่างปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562

จากประเด็นหลักในการยกร่างบทบัญญัติปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 สามารถสรุปโดยย่อเป็นตารางได้ดังนี้ (ตามตารางที่ 5.4)

ตารางที่ 5.4 พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 กับร่างปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562

มาตรา	พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562	ร่างปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562	เหตุผลในการแก้ไข
1	พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562”	พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา (ฉบับที่..) พ.ศ. ....”	
2	พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป	พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป	
3		<p><u>คณะกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษา</u> หมายความว่า เป็นคณะบุคคลคณะหนึ่งใน สถาบันอุดมศึกษา จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติ กฎหมาย ระเบียบ หรือตราสารที่จัดตั้งสถาบันอุดมศึกษา นั้นๆ โดยสภาสถาบันอุดมศึกษา แต่ละแห่งจะมีองค์ประกอบ และบทบาทหน้าที่แตกต่างกันตามที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ กฎหมาย ระเบียบ หรือตราสารจัดตั้งสถาบันสถาบันอุดมศึกษา</p> <p>“<u>หลักธรรมาภิบาลสภาสถาบันอุดมศึกษา</u>” หมายความว่า (1) หลักนิติธรรม โดยให้</p>	<p>ร่างปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 ได้มีการเพิ่มเติมประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาลสถาบันอุดมศึกษา ตลอดจนกำหนดการให้อำนาจ หลักเกณฑ์ ผู้ที่จะมาทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาให้มีความชัดเจน และเพื่อประโยชน์แก่การใช้บังคับ</p>

มาตรา	พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562	ร่างปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติ การอุดมศึกษา พ.ศ. 2562	เหตุผลในการแก้ไข
		<p>จัดทำกฎหมาย กฏ ระเบียบ ข้อบังคับที่ทันสมัย มีความ เป็นธรรมและยุติธรรม รัดกุม รวดเร็วและใช้บังคับได้อย่าง เป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะต้องประกอบด้วย การ แบ่งแยกอำนาจ การกระจาย อำนาจ การคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ การใช้อำนาจ การ เป็นอิสระที่ไม่ถูกแทรกแซง โดยมิชอบด้วยกฎหมาย</p> <p>(2) หลักจริยธรรม โดยจัดทำประมวลจริยธรรม เพื่อให้บรรล่วัตถุประสงค์ ตามหลักธรรมาภิบาล มหาวิทยาลัยที่มุ่งไปสู่ความ ซื่อสัตย์ ขยัน มีระเบียบวินัย หน่วยงานและบุคลากรต้องมี ความสุจริต ตลอดจนปฏิบัติ หน้าที่ตามมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณ</p> <p>(3) หลักความโปร่งใส โดยการกำหนดวิธีการและวิธี ปฏิบัติที่ทำให้ทุกฝ่ายที่ เกี่ยวข้องเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ที่เหมาะสม และสามารถ ตรวจสอบความถูกต้องได้</p>	

มาตรา	พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562	ร่างปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติ การอุดมศึกษา พ.ศ. 2562	เหตุผลในการแก้ไข
		<p>(4) <u>หลักการมีส่วนร่วม</u> โดยการกำหนดหลักเกณฑ์ <u>วิธีการและวิปฏิบัติ</u> เพื่อให้ <u>ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ร่วมเสนอและร่วมตัดสินใจ</u> ในปัญหาต่าง ๆ <u>ตลอดจนการบริการจัดการอย่างเสมอภาค</u></p> <p>(5) <u>หลักความรับผิดชอบ</u> ต่อองค์กรและสังคม โดย <u>กำหนดอำนาจและหน้าที่ให้ชัดเจน ตลอดจนสนับสนุนให้มีการพัฒนาจริยธรรมในการทำงาน</u> ที่มีเป้าหมายที่ <u>นำไปสู่การตระหนักในหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ต่อหน่วยงานและต่อสังคม และต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย</u> รวมถึงมีกลไกที่สามารถ <u>ตรวจสอบได้</u></p> <p>(6) <u>หลักความรับผิดชอบ</u> โดยกำหนดให้ผู้กระทำ <u>มีความรับผิดชอบทั้งทางปกครองทางแพ่งและทางอาญา</u> ในผลการปฏิบัติ</p>	

มาตรา	พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562	ร่างปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติ การอุดมศึกษา พ.ศ. 2562	เหตุผลในการแก้ไข
		<p>(7) <u>หลักความคุ้มค่า</u> โดยกำหนดให้มีการบริหารจัดการตามหลักการบริการจัดการบ้านเมืองที่ดีเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถาบันอุดมศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่า โดยมีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎ ระเบียบ</p> <p><u>“วิญญูชนของผู้มีวิชาชีพ”</u> หมายความว่า ผู้ปฏิบัติงานจะต้องใช้ความระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานของผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในวิชาชีพเฉพาะของตนเอง เป็นปกติ วิสัย รู้ผิดชอบ ชั่วดีในการทำงาน ในอาชีพเฉพาะของตน มิใช่พิจารณาจากรดับความสามารถเปรียบเทียบกับบุคคลทั่วไป</p>	
หมวด 1 บททั่วไป			
4-8	.....	.....	ไม่มีการแก้ไข
8/1		<u>ให้มีคณะกรรมการสภา</u> <u>สถาบันอุดมศึกษาใช้อำนาจ</u> <u>และหน้าที่ให้เป็นไปตาม</u>	เพิ่มเติมการให้มี กรรมการสภาสถาบัน อุดมศึกษา ใช้อำนาจ

มาตรา	พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562	ร่างปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติ การอุดมศึกษา พ.ศ. 2562	เหตุผลในการแก้ไข
		<p><u>วัตถุประสงค์ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และให้</u> <u>เป็นไปตามพระราชบัญญัติ</u> <u>จัดตั้งสถาบันอุดมศึกษานั้น ๆ</u> <u>และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง</u> <u>กับการจัดการอุดมศึกษา</u> <u>การแต่งตั้ง สรรหา การ</u> <u>เลือกตั้ง และคุณสมบัติของ</u> <u>นายกสภาสถาบันอุดมศึกษา</u> <u>และ กรรมการ สภา</u> <u>สถาบันอุดมศึกษาให้เป็นไป</u> <u>ตามกฎหมายจัดตั้ง</u> <u>สถาบันอุดมศึกษาและ</u> <u>ข้อบังคับของสภา</u> <u>สถาบันอุดมศึกษา กฎหมาย</u> <u>หรือข้อบังคับว่าด้วยการสร</u> <u>หา กรรมการ สภา</u> <u>สถาบันอุดมศึกษาอุดมศึกษา</u> <u>ต้องมีบทบัญญัติว่าด้วย</u> <u>คุณสมบัติ วิธีการสรรหาที่</u> <u>กำหนดมาตรฐานไว้ไม่ต่ำกว่า</u> <u>ที่กำหนดไว้ใน</u> <u>พระราชบัญญัตินี้ หากมี</u> <u>บทบัญญัติกฎหมายจัดตั้งส</u> <u>บันอุดมศึกษาและข้อบังคับ</u> <u>ของสภาสถาบันอุดมศึกษาที่</u> <u>ขัดแย้งกับกฎหมายนี้ให้</u></p>	<p>หน้าที่ในสถาบัน อุดมศึกษา วิธีการได้มาซึ่ง คณะกรรมการสภา สถาบันอุดมศึกษา และคุณสมบัติให้ เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่ชัดเจน ในกฎหมายกลาง คุณสมบัติและ ความเชี่ยวชาญของ กรรมการสภา สถาบันอุดมศึกษาให้ มีสมรรถนะสม ไม่ แบ่งพรรคแบ่งพวก เล่นการเมืองสืบทอด อำนาจภายใน และที่ สำคัญให้เป็นไปตาม หลักนิติธรรมและ ธรรมาภิบาลซึ่งเป็น กฎหมายกลางบัญญัติ ชัดเจนสามารถ ตรวจสอบได้</p>

มาตรา	พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562	ร่างปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติ การอุดมศึกษา พ.ศ. 2562	เหตุผลในการแก้ไข
		<p><u>นำบทบัญญัติตามพระราชบัญญัตินี้บังคับใช้แทน</u></p> <p><u>ให้สภาสถาบันอุดมศึกษา</u> <u>มีคณะกรรมการสภาสถาบัน</u> <u>อุดมศึกษาจำนวนไม่น้อยกว่า</u> <u>15 แต่ไม่เกิน 25 คน</u> <u>ประกอบด้วย กรรมการสภา</u> <u>สถาบันอุดมศึกษาประเภท</u> <u>ผู้ทรงคุณวุฒิที่มาจาก</u> <u>บุคคลภายนอกและประเภท</u> <u>มาจากบุคคลภายในสถาบัน</u> <u>อุดมศึกษาโดยการเลือกจาก</u> <u>บุคคลภายใน หรือ โดย</u> <u>ตำแหน่งตามกฎหมายจัดตั้ง</u> <u>สถาบัน อุดมศึกษา และ ให้มี</u> <u>จำนวนกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ</u> <u>จากบุคคลภายนอกมากกว่า</u> <u>ที่มาจากบุคคลภายในสภา</u> <u>สถาบันอุดมศึกษา</u></p> <p><u>กรรมการสภาสถาบัน</u> <u>อุดมศึกษาอย่างน้อยต้องเป็น</u> <u>ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย</u> <u>ด้านบัญชี และด้านการเงิน</u> <u>ด้านละหนึ่งคน และ ให้มี</u> <u>ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความ</u></p>	

มาตรา	พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562	ร่างปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติ การอุดมศึกษา พ.ศ. 2562	เหตุผลในการแก้ไข
		<p><u>เชี่ยวชาญในด้านที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่จัดการอุดมศึกษา</u></p> <p><u>คณะกรรมการสรรหากรรมการสถาบันอุดมศึกษา</u></p> <p><u>ประเภทผู้ทรงคุณวุฒิจากบุคคลภายนอกต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียกับสถาบันอุดมศึกษาหรือเป็นผู้ปฏิบัติงานในสถาบันอุดมศึกษาในขณะที่มีการสรรหานั้น</u></p> <p><u>กรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาประเภทผู้ทรงคุณวุฒิให้มีการสรรหาจากบุคคลภายนอกจากรายชื่อผู้ขึ้นทะเบียนเป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัยตามสาขาอาชีพไว้กับคณะกรรมการการสภาสถาบันอุดมศึกษาอุดมศึกษา</u></p> <p><u>และต้องมีสัญชาติไทยและไม่</u> <u>มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้</u></p> <p><u>(1) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ</u></p> <p><u>(2) เป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลาย</u></p>	

มาตรา	พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562	ร่างปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติ การอุดมศึกษา พ.ศ. 2562	เหตุผลในการแก้ไข
		<p>(3) <u>เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกไม่ว่าจะมีการรอกการลงโทษหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ</u></p> <p>(4) <u>เป็นหรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมือง เว้นแต่จะได้ออกจากตำแหน่งดังกล่าวไม่น้อยกว่าหนึ่งปี</u></p> <p>(5) <u>เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของสถาบันอุดมศึกษา ยกเว้นกรรมการสถาบันอุดมศึกษาประเภทบุคคลภายในตามกฎหมายจัดตั้ง</u></p> <p><u>ให้กรรมการสภาประเภทผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปีและอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้แต่จะแต่งตั้ง ให้ดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระมิได้</u></p> <p><u>กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับการแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งเมื่อ (1) ตาย (2) ลาออก</u></p>	

มาตรา	พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562	ร่างปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติ การอุดมศึกษา พ.ศ. 2562	เหตุผลในการแก้ไข
		<p>(3) มีอายุครบเจ็ดสิบปี บริบูรณ์</p> <p>(4) เป็นผู้ที่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 8/1 (1)-(5)</p> <p>(6) คณะกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษามีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด ทั้งนี้การลงมติให้ออกดังกล่าว ต้องแสดงเหตุผลอย่างชัดเจน</p> <p>(7) ห้ามกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาเป็นกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษา เป็นกรรมการสภาแห่งอื่นขณะดำรงตำแหน่ง กรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาอีกแห่งหนึ่ง</p>	
หมวด 2 หลักการจัดการอุดมศึกษา			
6-19	.....	.....	ไม่มีการแก้ไข
19/1		<p><u>ในการปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจของนายกสภาสถาบันอุดมศึกษา กรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาและผู้บริหารต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ความระมัดระวังและด้วยความ</u></p>	<p>เหตุผลที่ต้องเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรานี้ เนื่องจากหลักธรรมาภิบาลเป็นหลักสำคัญในการบูรณาการ การบริหาร และจัดการศึกษาเพื่อ</p>

มาตรา	พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562	ร่างปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติ การอุดมศึกษา พ.ศ. 2562	เหตุผลในการแก้ไข
		<p><u>ชื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย วัตถุประสงค์และข้อบังคับของสภาสถาบันอุดมศึกษา และมติคณะกรรมาธิการสถาบันอุดมศึกษา</u></p> <p><u>การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบและความระมัดระวัง นายกสภาสถาบันอุดมศึกษา กรรมการสถาบันอุดมศึกษา และผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา ต้องกระทำเยี่ยงวิญญูชนผู้มีวิชาชีพเช่นนั้นจะพึงกระทำภายใต้สถานการณ์อย่างเดียวกัน โดยให้ยึดหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และหลักความคุ้มค่า และให้เป็นไปตามข้อบังคับธรรมนูญของสภาสถาบันอุดมศึกษา</u></p> <p><u>การปฏิบัติหน้าที่ใดที่นายกสภาสถาบันอุดมศึกษา กรรมการ สภาสถาบัน</u></p>	<p>เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับมหาวิทยาลัยในฐานะที่เป็นนิติบุคคล จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนดหลักดังกล่าวให้มีความชัดเจน และเพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้บังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>นอกจากนี้วัตถุประสงค์ของกฎหมายนี้ มีบทกำหนดโทษไว้ก่อนข้างรุนแรงหากไม่บัญญัติธรรมนูญและเจตนารมณ์ไว้ชัดเจน อาจเกิดปัญหาในการตีความนำไปสู่การกระทำผิดกฎหมายของกรรมการสภาและผู้บริหาร ดังนั้น หลักนิติธรรมและธรรมนูญทุกข้อมีความสำคัญและจำเป็นต่อการทำหน้าที่</p>

มาตรา	พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562	ร่างปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติ การอุดมศึกษา พ.ศ. 2562	เหตุผลในการแก้ไข
		<p>อุดมศึกษาและผู้บริหาร สถาบันอุดมศึกษา พิสูจน์ได้ ว่า ณ เวลาที่พิจารณาเรื่อง ดังกล่าว การตัดสินใจของตน มีลักษณะครบถ้วนดังต่อไปนี้ ให้ถือว่ากรรมการหรือ ผู้บริหารผู้นั้นได้ปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความรับผิดชอบและ ความระมัดระวังตามวรรคหนึ่ง แล้ว</p> <p>(1) การตัดสินใจได้ กระทำไปด้วยความเชื่อโดย สุจริต และสมเหตุสมผลว่า เป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุด ของสถาบันอุดมศึกษาเป็น สำคัญ</p> <p>(2) การตัดสินใจได้ กระทำบนพื้นฐานข้อมูลที่ เชื่อโดยสุจริตว่าเพียงพอ และ</p> <p>(3) การตัดสินใจได้ กระทำไปโดยตนไม่มีส่วนได้ เสีย ไม่ว่าโดยตรงหรือโดย อ้อมในเรื่องที่ตัดสินใจนั้น</p> <p>การพิจารณาว่านายก สภาสถาบันอุดมศึกษา กรรมการสภาสถาบัน อุดมศึกษาและผู้บริหาร</p>	ของสภาสถาบัน อุดมศึกษา

มาตรา	พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562	ร่างปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติ การอุดมศึกษา พ.ศ. 2562	เหตุผลในการแก้ไข
		<p>สถาบันอุดมศึกษา แต่ละคน ได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความ รับผิดชอบ และ ความ ระมัดระวัง ให้ค้ำจนถึงปัจจุบั ดังต่อไปนี้ด้วย</p> <p>(1) ตำแหน่งใน สถาบันอุดมศึกษาที่บุคคล ดังกล่าวดำรงอยู่ ณ เวลานั้น</p> <p>(2) ขอบเขตความ รับผิดชอบของตำแหน่งใน สถาบันอุดมศึกษาของบุคคล ดังกล่าว ตามที่กำหนดโดย กฎหมาย หรือตามที่ได้รับ มอบหมาย</p> <p>(3) คุณสมบัติ ความรู้ความสามารถ และ ประสิทธิภาพ รวมทั้ง วัตถุประสงค์ของการแต่งตั้ง</p> <p>การปฏิบัติหน้าที่ด้วย ความซื่อสัตย์สุจริตของ กรรมการและผู้บริหารต้อง</p> <p>(1) กระทำการโดย สุจริต เพื่อประโยชน์สูงสุด ของสถาบันอุดมศึกษา</p> <p>(2) กระทำการที่มี จุดมุ่งหมายโดยชอบและ เหมาะสม และ</p>	

มาตรา	พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562	ร่างปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติ การอุดมศึกษา พ.ศ. 2562	เหตุผลในการแก้ไข
		(3) ไม่กระทำการใดอันเป็นการขัดหรือแย้งกับประโยชน์ของสถาบันอุดมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ	
21 วรรค แรก วรรค สอง	นายกสถาบันอุดมศึกษาและกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาต้องเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติหน้าที่อย่างมี จรรยาภิบาล ให้สภาสถาบันอุดมศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบคณะกรรมการจรรยาภิบาลและจริยธรรม และคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง จากบุคคลที่เป็นกลางและได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางเพื่อทำหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับว่าด้วยจรรยาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษา	นายกสถาบันอุดมศึกษาและกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาต้องปฏิบัติหน้าที่ตามหลักจรรยาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษา ให้สภาสถาบันอุดมศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบคณะกรรมการจรรยาภิบาลและจริยธรรม และคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง จากบุคคลภายนอกสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นกลางและได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางเพื่อทำหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับว่าด้วยจรรยาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษา โดยคณะกรรมการตรวจสอบมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้ (1) ตรวจสอบผลการปฏิบัติหน้าที่ของนายกสถาบันอุดมศึกษา กรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาและ	เหตุผลแก้ไขเพิ่มเติมมาตรานี้เนื่องจากการกำหนดหลักจรรยาภิบาลกฎหมายให้นายกสถาบันอุดมศึกษาและกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาปฏิบัติเป็นแบบอย่างแต่ไม่ได้กำหนดจรรยาภิบาลไว้ชัดเจนอาจทำให้เกิดการตีความควรกำหนดจรรยาภิบาลสำหรับสภามหาวิทยาลัยไว้ชัดเจนในมาตรา 21 วรรคแรกและวรรคสอง กำหนดให้สภาสถาบันอุดมศึกษาตั้งกรรมการตรวจสอบเองแต่ใช้คำว่าเป็นกลาง อย่างไรก็ตาม

มาตรา	พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562	ร่างปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติ การอุดมศึกษา พ.ศ. 2562	เหตุผลในการแก้ไข
		<p><u>ผู้บริหาร ตามหลักธรรมาภิบาลและจริยธรรม ของสถาบันอุดมศึกษา</u></p> <p>(2) <u>ตรวจสอบและรายงานการปฏิบัติตามกฎระเบียบว่าด้วย บัญชีการเงิน และข้อมูลทางการเงิน ของสถาบันอุดมศึกษา</u></p> <p>(3) <u>ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานตามนโยบายและแผนงาน ของสถาบันอุดมศึกษา ประจำปี</u></p> <p>(4) <u>ทบทวนและสอบทานตรวจสอบกฎระเบียบ ข้อบังคับ และผลการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ ของผู้ปฏิบัติงานในสถาบันอุดมศึกษา</u></p> <p>(5) <u>กำกับดูแลหน่วยงานตรวจสอบภายใน ของสถาบันอุดมศึกษา</u></p> <p>(6) <u>ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายจากสภาสถาบันอุดมศึกษา</u></p> <p><u>ให้คณะกรรมการตรวจสอบรายงานผลการตรวจสอบต่อ</u></p>	<p>หากเป็นการแต่งตั้งตั้งบุคคลภายใน กันเองผลการตรวจสอบ กันเองอาจไม่เป็น กลางตามเจตนารมณ์ ไม่เกิดประสิทธิภาพ ซึ่งไม่เป็นไปตามหลัก ธรรมาภิบาล เรื่อง หลักความโปร่งใส และหลักความ รับผิดชอบ</p> <p>การตั้งกรรมการ ตรวจสอบภายในที่ เป็นกลางและมีการ รายงานผลจะมีผลใน เชิงป้องกันความเสี่ยง ความเสียหายก่อนที่ จะนำไปสู่คดีความ เป็นไปตามหลักการ หลักธรรมาภิบาลของ สถาบันอุดมศึกษา</p>

มาตรา	พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562	ร่างปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติ การอุดมศึกษา พ.ศ. 2562	เหตุผลในการแก้ไข
		<u>สถาสถาบันอุดมศึกษา</u> <u>คณะกรรมการการอุดมศึกษา</u> <u>และเผยแพร่ผลการตรวจสอบ</u> <u>ต่อประชาชนทั่วไปทุกปี</u>	
22	.....	.....	ไม่มีการแก้ไข
หมวด 3 ประเภทและกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา			
23-25	.....	.....	ไม่มีการแก้ไข
หมวด 4 หน้าที่และอำนาจของสถาบันอุดมศึกษา			
26-41	.....	.....	ไม่มีการแก้ไข
หมวด 5 ข้อมูลการอุดมศึกษา			
42-44	.....	.....	ไม่มีการแก้ไข
หมวด 6 ทรัพยากรอุดมศึกษา			
45-50	.....	.....	ไม่มีการแก้ไข
หมวด 7 การควบคุมและกำกับสถาบันอุดมศึกษา			
51-70	.....	.....	ไม่มีการแก้ไข
หมวด 8 การคุ้มครองผู้เรียน			
71-72	.....	.....	ไม่มีการแก้ไข
หมวด 9 บทกำหนดโทษ			
73-78	.....	.....	ไม่มีการแก้ไข

มาตรา	พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562	ร่างปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติ การอุดมศึกษา พ.ศ. 2562	เหตุผลในการแก้ไข
78/1		<p><u>นายกสภาสถาบันอุดมศึกษา กรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาและผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา ผู้ใดจงใจไม่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยปราศจากความรับผิดชอบ ความระมัดระวัง และความซื่อสัตย์สุจริต อันเป็นการฝ่าฝืน มาตรา 19/1 จนเป็นเหตุให้สถาบันอุดมศึกษา และผู้อื่นได้รับความเสียหาย หรือทำให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์จากการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติหน้าที่ ดังกล่าว ต้องระวางโทษปรับไม่เกินจำนวนค่าเสียหายที่เกิดขึ้นหรือประโยชน์ที่ได้รับ แต่ทั้งนี้ค่าปรับ ดังกล่าวต้องไม่ต่ำกว่า .....บาท</u></p> <p><u>ในกรณี ที่ผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งได้กระทำเจตนาโดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุก .....หรือปรับ.....ของค่าเสียหายที่เกิดขึ้นหรือประโยชน์ที่ได้รับ แต่ทั้งนี้ค่าปรับ ดังกล่าวต้อง</u></p>	<p>เหตุผลที่เพิ่มเติมมาตรานี้ เนื่องจากได้มีการกำหนดโทษทางปกครองและอาญากับนายกสภาสถาบันอุดมศึกษา กรรมการผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงาน ใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยทุจริต กรอบจำผู้เรียนให้กระทำการใด ไม่กระทำการใด แต่ไม่ได้กำหนดโทษชัดแจ้งในกรณีเจตนากระทำการโดยเจตนาให้ขาดธรรมภิบาล และจงใจกระทำขัดต่อกฎหมาย ทำให้เกิดความเสียหาย ซึ่งปัญหาขาดธรรมภิบาลคือความรับผิดชอบ สาเหตุหลักนำไปสู่ความเสียหายต่อผู้อื่นตนเอง และการจัดการการศึกษาทุกด้าน ดังนั้น จึงควรกำหนดให้ชัดแจ้งทุกด้านในเชิง ป้องกัน และ</p>

มาตรา	พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562	ร่างปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติ การอุดมศึกษา พ.ศ. 2562	เหตุผลในการแก้ไข
		ไม่ต่ำกว่า .....บาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ	ลงโทษจริงสำหรับการกระทำที่เจตนา และเกิดความเสียหาย
บทเฉพาะกาล			
		บรรดาบทกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศที่ ใช้บังคับ อยู่ใน วันที่ พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงใช้บังคับได้ต่อไป จนกว่าจะได้มีการดำเนินการ ปรับปรุงแก้ไข ตาม บทบัญญัติ แห่ง พระราชบัญญัตินี้	

ร่าง
พระราชบัญญัติพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา (ฉบับที่..)
พ.ศ. ....

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายการอุดมศึกษา

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา (ฉบับที่..) พ.ศ. ....”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้เพิ่มคำนิยามดังต่อไปนี้ในมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562

“คณะกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษา” หมายความว่า เป็นคณะบุคคลคณะหนึ่ง ใน สถาบันอุดมศึกษา จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติ กฎหมาย ระเบียบ หรือตราสารที่จัดตั้ง สถาบันอุดมศึกษานั้น ๆ โดยสภาสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งจะมีองค์ประกอบ และบทบาทหน้าที่ แตกต่างกันได้ตามที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ กฎหมาย ระเบียบ หรือตราสารจัดตั้งสถาบัน สถาบันอุดมศึกษา

“หลักธรรมาภิบาลสถาบันอุดมศึกษา” หมายความว่า (1) หลักนิติธรรม โดยให้ จัดทำกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่ทันสมัย มีความเป็นธรรมและยุติธรรม รัศกุม รวดเร็วและใช้

บังคับได้อย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะต้องประกอบด้วย การแบ่งแยกอำนาจ การกระจายอำนาจ การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ การใช้อำนาจ การเป็นอิสระที่ไม่ถูกแทรกแซงโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

(2) หลักจริยธรรม โดยจัดทำประมวลจริยธรรมเพื่อให้บรรล่วัตถุประสงค์ตามหลักธรรมาภิบาลมหาวิทยาลัยที่มุ่งไปสู่ความซื่อสัตย์ ขยัน มีระเบียบวินัย หน่วยงานและบุคลากรต้องมีความสุจริต ตลอดจนปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณ

(3) หลักความโปร่งใส โดยการกำหนดวิธีการและวิธีปฏิบัติที่ทำให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เหมาะสม และสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้

(4) หลักการมีส่วนร่วม โดยการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและวิธีปฏิบัติเพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ร่วมเสนอและร่วมตัดสินใจในปัญหาต่าง ๆ ตลอดจนการบริการจัดการอย่างเสมอภาค

(5) หลักความรับผิดชอบต่อองค์กรและสังคม โดยกำหนดอำนาจและหน้าที่ให้ชัดเจน ตลอดจนสนับสนุนให้มีการพัฒนาจริยธรรมในการทำงานที่มีเป้าหมายที่นำไปสู่การตระหนักในหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ต่อหน่วยงานและต่อสังคม และต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายรวมถึงมีกลไกที่สามารถตรวจสอบได้

(6) หลักความรับผิดชอบ โดยกำหนดให้ผู้กระทำเฝ้าระวังความรับผิดชอบทั้งทางปกครอง ทางแพ่งและทางอาญาในผลการปฏิบัติ

(7) หลักความคุ้มค่า โดยกำหนดให้มีการบริหารจัดการตามหลักการบริการจัดการบ้านเมืองที่ดีเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถาบันอุดมศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่า โดยมีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎ ระเบียบ

“วิญญูชนของผู้มีวิชาชีพ” หมายความว่า ผู้ปฏิบัติงานจะต้องใช้ความระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานของผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในวิชาชีพเฉพาะของตนเองเป็นปกติวิสัย รู้ผิดชอบ ชั่วดี ในการทำงาน ในอาชีพเฉพาะของตน มิใช่พิจารณาจากระดับความสามารถเปรียบเทียบกับบุคคลทั่วไป”

มาตรา 4 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 8/1 แห่งพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562

“ให้มีคณะกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาใช้อำนาจและหน้าที่ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษานั้น ๆ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

การแต่งตั้ง สรรหา การเลือกตั้ง และคุณสมบัติของนายกสภาสถาบันอุดมศึกษา และกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาให้เป็นไปตามกฎหมายจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาและข้อบังคับของสภาสถาบันอุดมศึกษา กฎหมายหรือข้อบังคับว่าด้วยการสรรหากรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาอุดมศึกษาต้องมีบทบัญญัติว่าด้วยคุณสมบัติ วิธีการสรรหา ที่กำหนดมาตรฐานไว้ไม่ต่ำกว่าที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หากมีบทบัญญัติกฎหมายจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาและข้อบังคับของสภาสถาบันอุดมศึกษาที่ขัดแย้งกับกฎหมายนี้ให้นำบทบัญญัติตามพระราชบัญญัตินี้บังคับใช้แทน

ให้สภาสถาบันอุดมศึกษามีคณะกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาจำนวนไม่น้อยกว่า 15 แต่ไม่เกิน 25 คน ประกอบด้วย กรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาประเภทผู้ทรงคุณวุฒิที่มาจากบุคคลภายนอกและประเภทมาจากบุคคลภายในสถาบันอุดมศึกษาโดยการเลือกจากบุคคลภายในหรือโดยตำแหน่งตามกฎหมายจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษา และให้มีจำนวนกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากบุคคลภายนอกมากกว่าที่มาจากบุคคลภายในสภาสถาบันอุดมศึกษา กรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาอย่างน้อยต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย ด้านบัญชี และด้านการเงิน ด้านละหนึ่งคน และให้มีผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่จัดการศึกษา

คณะกรรมการสรรหากรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียกับสถาบันอุดมศึกษาหรือเป็นผู้ปฏิบัติงานในสถาบันอุดมศึกษาในขณะที่มีการสรรหา

กรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาประเภทผู้ทรงคุณวุฒิให้มีการสรรหาจากบุคคลภายนอกจากรายชื่อผู้ขึ้นทะเบียนเป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัยตามสาขาอาชีพไว้กับคณะกรรมการการสภาสถาบันอุดมศึกษาอุดมศึกษา และต้องมีสัญชาติไทยและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (1) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (2) เป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลาย
- (3) เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกไม่ว่าจะมีการรอกการลงโทษหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (4) เป็นหรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือผู้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมือง เว้นแต่จะได้ออกจากตำแหน่งดังกล่าวไม่น้อยกว่าหนึ่งปี
- (5) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของสถาบันอุดมศึกษา ยกเว้นกรรมการ สถาบันอุดมศึกษาประเภทบุคคลภายในตามกฎหมายจัดตั้ง

ให้กรรมการสภาประเภทผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปีและอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้แต่จะแต่งตั้ง ให้ดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระมิได้

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับการแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งเมื่อ (1) ตาย (2) ลาออก (3) มีอายุครบเจ็ดสิบปี บริบูรณ์ (4) เป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 8/1 (1)-(5) (5) คณะกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษามีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด ทั้งนี้การลงมติให้ออกดังกล่าว ต้องแสดงเหตุผลอย่างชัดเจน”

มาตรา 5 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นส่วนที่ 6 หลักธรรมาภิบาล มาตรา 19/1 แห่งพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562

มาตรา 19/1 “ในการปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจของนายกสภาสถาบันอุดมศึกษา กรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาและผู้บริหารต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ความระมัดระวังและด้วยความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย วัตถุประสงค์และข้อบังคับของสภาสถาบันอุดมศึกษา และมติคณะกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษา

การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบและความระมัดระวัง นายกสภาสถาบันอุดมศึกษา กรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาและผู้บริหารสภาสถาบันอุดมศึกษา ต้องกระทำเยี่ยงวิญญูชนผู้มีวิชาชีพเช่นนั้นจะพึงกระทำภายใต้สถานการณ์อย่างเดียวกัน โดยให้ยึดหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และให้เป็นไปตามข้อบังคับธรรมาภิบาลของสภาสถาบันอุดมศึกษา

การปฏิบัติหน้าที่ใดที่นายกสภาสถาบันอุดมศึกษา กรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาและผู้บริหารสภาสถาบันอุดมศึกษา พิสูจน์ได้ว่า ณ เวลาที่พิจารณาเรื่องดังกล่าว การตัดสินใจของตนมีลักษณะครบถ้วนดังต่อไปนี้ ให้ถือว่ากรรมการหรือผู้บริหารผู้นั้น ได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบและความระมัดระวังตามวรรคหนึ่งแล้ว

(1) การตัดสินใจได้กระทำไปด้วยความเชื่อโดยสุจริต และสมเหตุสมผลว่าเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของสภาสถาบันอุดมศึกษาเป็นสำคัญ

(2) การตัดสินใจได้กระทำบนพื้นฐานข้อมูลที่เชื่อโดยสุจริตว่าเพียงพอ และ

(3) การตัดสินใจได้กระทำไปโดยตนไม่มีส่วนได้เสีย ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในเรื่องที่ตัดสินใจนั้น

การพิจารณาว่านายกสภาสถาบันอุดมศึกษา กรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาและผู้บริหารสภาสถาบันอุดมศึกษา แต่ละคนได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบและความระมัดระวัง ให้คำนึงถึงปัจจัยดังต่อไปนี้ด้วย

(1) ตำแหน่งในสภาสถาบันอุดมศึกษาที่บุคคลดังกล่าวดำรงอยู่นั้น

(2) ขอบเขตความรับผิดชอบของตำแหน่งในสถาบันอุดมศึกษาของบุคคลดังกล่าว ตามที่กำหนดโดย กฎหมาย หรือตามที่ได้รับมอบหมาย

(3) คุณสมบัติความรู้ความสามารถ และประสบการณ์รวมทั้งวัตถุประสงค์ของการ แต่งตั้ง

การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตของกรรมการและผู้บริหารต้อง

- (1) กระทำการโดยสุจริต เพื่อประโยชน์สูงสุดของสถาบันอุดมศึกษา
- (2) กระทำการที่มีจุดมุ่งหมายโดยชอบและเหมาะสม และ
- (3) ไม่กระทำการใดอันเป็นการขัดหรือแย้งกับประโยชน์ของสถาบันอุดมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญ”

มาตรา 6 ให้ยกเลิกความในมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 และให้ใช้ข้อความดังต่อไปนี้แทน

มาตรา 21 “นายกสถาบันอุดมศึกษาและกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาต้อง ปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษา

ให้สภาสถาบันอุดมศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการธรรมาภิบาลและจริยธรรม และ คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง จากบุคคลภายนอกสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นกลางและได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางเพื่อทำหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับว่าด้วยธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษา โดยคณะกรรมการตรวจสอบมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ทบทวนและให้ความเห็นต่อคณะกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษา เกี่ยวกับระบบการควบคุมภายใน

(2) สอบทานรายงานการเงินและข้อมูลทางการเงินของสถาบันอุดมศึกษา

(3) ประสานงานกับสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ดินในเรื่องการตรวจสอบ งบการเงิน

(4) ทบทวนและสอบทานการปฏิบัติตามกฎระเบียบ

(5) กำกับดูแลหน่วยงานตรวจสอบภายใน

(6) ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย

ให้คณะกรรมการตรวจสอบรายงานผลการตรวจสอบต่อสภาสถาบันอุดมศึกษา คณะกรรมการการอุดมศึกษา และเผยแพร่ผลการตรวจสอบต่อประชาชนทั่วไปทุกปี”

มาตรา 7 ให้เพิ่มเติมความต่อไปนี้ในหมวดที่ 9 บทกำหนดโทษ

เป็นมาตรา 78/1 แห่งพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562

มาตรา 78/1 “นายกสภาสถาบันอุดมศึกษา กรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาและผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา ผู้ใดจงใจไม่ปฏิบัติหน้าที่ด้วย ปราศจากความรับผิดชอบ ความระมัดระวัง และความซื่อสัตย์สุจริต อันเป็นการฝ่าฝืน มาตรา 19/1 และมาตรา 21 จนเป็นเหตุให้สถาบันอุดมศึกษา และผู้อื่นได้รับความเสียหาย หรือทำให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์จากการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติหน้าที่ ดังกล่าว ต้องระวางโทษปรับไม่เกินจำนวนค่าเสียหายที่เกิดขึ้นหรือประโยชน์ที่ได้รับ แต่ทั้งนี้ค่าปรับ ดังกล่าวต้องไม่ต่ำกว่า .....บาท

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งได้กระทำเจตนาโดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุก .....หรือปรับ.....ของค่าเสียหายที่เกิดขึ้นหรือประโยชน์ที่ได้รับ แต่ทั้งนี้ค่าปรับ ดังกล่าวต้องไม่ต่ำกว่า .....บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

บทเฉพาะกาล

มาตรา 8 บรรดาบทกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปจนกว่าจะได้มีการดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 9 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี